Európsky parlament
2014-2019

Dokument na schôdzu

A8-0144/2016

26.4.2016

SPRÁVA

o vykonávaní smernice 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania z rodového hľadiska (2015/2118(INI))

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

Spravodajkyňa: Catherine Bearder

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko (*):

Malin Björk, Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

(*) Postup pridružených výborov – článok 54 rokovacieho poriadku

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

DÔVODOVÁ SPRÁVA 23

STANOVISKO VÝBORU PRE OBČIANSKE SLOBODY, SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ VECI 28

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA V GESTORSKOM VÝBORE 38

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE 39

(*) Postup pridružených výborov – článok 54 rokovacieho poriadku

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vykonávaní smernice 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania z rodového hľadiska (2015/2118(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na článok 2 a článok 3 ods. 3 druhý pododsek Zmluvy o Európskej únii a na články 8, 79 a 83 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),

– so zreteľom na články 3, 5 a 23 Charty základných práv Európskej únie,

– so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) z roku 1979, najmä na článok 6, ktorého cieľom je bojovať proti všetkým formám obchodovania so ženami a proti využívaniu prostitúcie žien,

– so zreteľom na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP),

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,

– so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o potlačovaní a zrušení obchodu s ľuďmi a využívaní prostitúcie tretími osobami z roku 1949,

– so zreteľom na Pekinskú deklaráciu a akčnú platformu, ktoré boli prijaté na Štvrtej svetovej konferencii OSN o ženách 15. septembra 1995, a na následné záverečné dokumenty prijaté na mimoriadnych zasadnutiach OSN Peking +5 (2000), Peking +10 (2005) a Peking +15 (2010) a na hodnotiacej konferencii Peking +20,

– so zreteľom na protokol z roku 2000 o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, (a najmä na medzinárodne schválené vymedzenie obchodovania s ľuďmi, ktoré je v ňom uvedené) doplňujúci Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu,

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa z roku 1989 a na Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, a na uznesenie Európskeho parlamentu z 27. novembra 2014 o 25. výročí Dohovoru OSN o právach dieťaťa[1],

– so zreteľom na Dohovor o ľudských právach a biomedicíne z Ovieda,

– so zreteľom na haagsky dohovor o osvojeniach,

– so zreteľom na Spoločný komentár OSN k smernici EÚ o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, v ktorom sa požaduje poskytovanie medzinárodnej ochrany obetiam obchodovania s ľuďmi, a to rodovo citlivým spôsobom,

[1] Prijaté texty, P8_TA(2014)0070.

– so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a jeho článok 2, v ktorom sa vymedzuje nútená práca,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a na odporúčania Rady Európy v tejto oblasti,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2219 z 25. novembra 2015 o Agentúre Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) a ktorým sa nahrádza a zrušuje rozhodnutie Rady 2005/681/SVV[1],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV[2],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV[3],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov[4],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území[5],

– so zreteľom na smernicu Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi[6],

– so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Stratégia EÚ na roky 2012 – 2016 zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi (COM(2012)0286),

– so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o vykonávaní stratégie EÚ zameranej na odstránenie obchodovania s ľuďmi v polovici trvania (SWD(2014)0318),

– so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Európsky program v oblasti bezpečnosti

[1] Ú. v. EÚ L 319, 4.12.2015, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57.
[3] Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1.
[4] Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009, s. 24.
[5] Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98.
[6] Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 19.

(COM(2015)0185),

– so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Strategický záväzok pre rodovú rovnosť na roky 2016 – 2019 (SWD(2015)0278),

– so zreteľom na situačnú správu Europolu s názvom Obchodovanie s ľuďmi v EÚ (február 2016),

– so zreteľom na správu Eurostatu s názvom Obchodovanie s ľuďmi, ročník 2015,

– so zreteľom na posúdenie vykonávania smernice 2011/36/EÚ na európskej úrovni, ktoré vypracovalo generálne riaditeľstvo pre parlamentné výskumné služby,

– so zreteľom na štúdiu o rodovom rozmere obchodovania s ľuďmi z roku 2016, ktorú zadala Komisia,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. februára 2014 s odporúčaniami pre Komisiu o boji proti násiliu voči ženám[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 26. februára 2014 o sexuálnom vykorisťovaní a prostitúcii a ich vplyve na rodovú rovnosť[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2015 o stratégii EÚ pre rovnosť medzi ženami a mužmi na obdobie po roku 2015[3],

– so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť a stanovisko Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A8-0144/2016),

A. keďže obchodovanie s ľuďmi je závažným porušením základných práv, ako sa uvádza v článku 5 ods. 3 Charty základných práv EÚ, ako aj nerešpektovaním ľudskej dôstojnosti a porušením fyzickej i psychickej integrity obetí, čo im spôsobuje vážnu ujmu, ktorej následkami často trpia celý zvyšok života, a predstavuje tiež závažnú, väčšinou organizovanú trestnú činnosť stimulovanú vysokým dopytom a ziskami odhadovanými na približne 150 miliárd USD ročne[4], ktorá oslabuje právny štát; keďže rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov výrazne uľahčujú činnosť organizovaných zločineckých skupín, riziko trestného stíhania je stále príliš nízke a sankcie na odrádzanie od tejto trestnej činnosti sú nepostačujúce v porovnaní s potenciálne vysokými ziskami;

B keďže obchodovanie s ľuďmi je v článku 2 smernice 2011/36/EÚ vymedzené ako zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násilia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či

[1] Prijaté texty, P7_TA(2014)0126.
[2] Prijaté texty, P7_TA(2014)0162.
[3] Prijaté texty, P8_TA(2015)0218.
[4] Odhady MOP, 2014, Profits and poverty: The Economics of Forced Labour.

prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou; keďže vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov;

C. keďže obchodovanie s ľuďmi má mnohoraké podoby a jeho obete vykonávajú rôzne legálne a nelegálne činnosti, ktoré okrem iného zahŕňajú poľnohospodárstvo, spracovanie potravín, sexuálny priemysel, domácu prácu, výrobu, starostlivosť, upratovacie služby, iné odvetvia (najmä odvetvia služieb), žobranie, kriminalitu, manželstvo vynútené násilím, sexuálne vykorisťovanie detí na internete, nezákonné osvojenia a obchodovanie s ľudskými orgánmi;

D. keďže podľa Spoločného komentára OSN k smernici EÚ – Prístup založený na ľudských právach (2011) viacero agentúr OSN pripomína, že treba brať na vedomie obchodovanie s mužmi aj so ženami a zaoberať sa podobnými aj odlišnými skúsenosťami žien a mužov v súvislosti so zraniteľnosťou a násilím;

E. keďže súčasná utečenecká kríza poukázala na nedostatok vhodných nástrojov na európskej úrovni, ktoré by umožňovali spoločne bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi, a to najmä obchodovaniu zameranému na sexuálne vykorisťovanie žien a detí;

F. keďže univerzálna stratégia nie je účinná a proti rôznym formám obchodovania, ako je napríklad obchodovanie na účely sexuálneho vykorisťovania, obchodovanie na účely pracovného vykorisťovania a obchodovanie s deťmi, treba bojovať prostredníctvom osobitných a prispôsobených politických opatrení;

G. keďže treba vyzdvihnúť smernicu 2011/36/EÚ za jej prístup orientovaný na ľudské práva a obete, v rámci ktorého sa na základe medzinárodného práva priznáva obetiam obchodovania s ľuďmi nárok na určité práva a služby bez ohľadu na ich ochotu či schopnosť zúčastňovať sa na trestnom konaní (podľa článku 11 ods. 3 danej smernice);

H. keďže treba zabezpečiť, aby všetky podporné služby pre obete obchodovania boli skutočne nepodmienené a aby nedochádzalo k ďalšej viktimizácii;

I. keďže obchodovanie s ľuďmi je na jednej strane výsledkom globálnych hospodárskych a sociálnych rozdielov a na druhej strane tento problém prehlbuje nerovnosť medzi ženami a mužmi v ekonomickej a spoločenskej oblasti, ako aj v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy;

J. keďže najnovšie štatistiky ukazujú, že väčšinu obetí obchodovania s ľuďmi tvoria ženy; keďže rodová príslušnosť samotná automaticky neznamená zraniteľnosť, pretože na vytvorení stavu zraniteľnosti v prípade žien a dievčat sa podieľa veľa faktorov vrátane chudoby, sociálneho vylúčenia, sexizmu a diskriminácie;

K. keďže ženy a dievčatá tvoria 80 % evidovaných obetí obchodovania s ľuďmi[1], čo možno sčasti pripísať na vrub štrukturálnemu násiliu a diskriminácii žien a dievčat;

[1] Správa Eurostatu s názvom Obchodovanie s ľuďmi, ročník 2015.

L. keďže dopyt po ženách, dievčatách, mužoch a chlapcoch v odvetví prostitúcie je rozhodujúcim motivačným faktorom obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania; keďže dopyt po lacnej pracovnej sile a neschopnosť dodržiavať pracovné práva sú motivačnými faktormi obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania;

M. keďže tolerancia rodovej nerovnosti a násilia voči ženám a dievčatám v rámci spoločnosti a nedostatočná informovanosť verejnosti o otázkach súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi prispievajú k zachovávaniu prostredia, ktoré je zhovievavé voči obchodovaniu s ľuďmi;

N. keďže obchodovanie so ženami, s dievčatami, mužmi a chlapcami na účely sexuálneho vykorisťovania sa obmedzilo v krajinách, kde je trestne stíhaný dopyt, a to vrátane kupliarstva i kupovania sexuálnych služieb;

O. keďže menšinové skupiny a prisťahovalci, napríklad Rómovia, tvoria neúmerne vysoký počet obetí obchodovania s ľuďmi, pretože sú sociálne a ekonomicky marginalizovaní;

P. keďže rodové očakávania a diskriminácia škodia všetkým, pričom muži zriedkavejšie priznávajú, že sa stali obeťou vykorisťovania;

Q. keďže posilnením ekonomického a sociálneho postavenia žien a menšinových skupín by sa zmenšilo riziko, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi;

R. keďže identifikácia obetí je aj naďalej náročná a keďže v záujme pomoci obetiam obchodovania a v záujme stíhania a usvedčovania obchodníkov s ľuďmi je nutné posilniť podporu a ochranu obetí vrátane práva obete zákonne sa usadiť a pracovať v členskom štáte, do ktorého bola obeť predaná, a tiež zlepšovať prístup obetí k spravodlivosti a odškodneniu;

S. keďže približne 16 %[1] evidovaných obetí obchodovania s ľuďmi tvoria deti, pričom dievčatá tvoria až 13 %[2], a keďže detské obete sú mimoriadne zraniteľné a musia sa vyrovnávať so závažnou a trvalou fyzickou, duševnou a citovou ujmou;

T. keďže 70 % identifikovaných obetí obchodovania s ľuďmi a 70 % osôb podozrivých z obchodovania s ľuďmi v EÚ tvoria štátni príslušníci krajín EÚ a väčšinu hlásených obetí zneužitých na účely sexuálneho vykorisťovania tvoria štátne príslušníčky krajín EÚ zo strednej a z východnej Európy[3]; keďže štatistické údaje treba zohľadňovať pri vytváraní systémov identifikácie s cieľom zlepšiť identifikáciu všetkých obetí obchodovania s ľuďmi;

U. keďže väčšinu evidovaných obetí tvoria ženy a dievčatá, s ktorými sa obchoduje na účely sexuálneho vykorisťovania, pričom spolu predstavujú 95 % obetí obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania[4]; keďže obchodovanie je formou násilia voči ženám a dievčatám;

[1] Idem, správa Eurostatu.
[2] Idem, správa Eurostatu.
[3] Europol, Situačná správa: Obchodovanie s ľuďmi v EÚ (február 2016).
[4] Idem, správa Eurostatu.

V. keďže obchodovanie s ľuďmi predstavuje komplexný nadnárodný fenomén, ktorý možno účinne riešiť len vtedy, ak budú inštitúcie a členské štáty EÚ koordinovaným spôsobom spolupracovať, aby zabránili účelovému výberu jurisdikcie zo strany zločineckých skupín a jednotlivcov, pričom sa však zamerajú na identifikáciu a ochranu potenciálnych a skutočných obetí pri uplatnení integrovanej prierezovej perspektívy; keďže existuje jasný rozdiel medzi obchodovaním s ľuďmi a prevádzačstvom, ale osobitná pozornosť by sa mala venovať žiadateľom o azyl, utečencom, migrantom a iným zraniteľným skupinám, najmä deťom, maloletým bez sprievodu a ženám, pretože osoby patriace do týchto skupín sú vystavené početným rizikám a sú mimoriadne náchylné stať sa obeťou vykorisťovania a ďalšej viktimizácie;

W. keďže o obchodovaní s ľuďmi často panuje predstava, že ho vykonávajú len organizované zločinecké skupiny, ale v skutočnosti ho môžu vykonávať aj rodinní príslušníci obete, jej priatelia, príbuzní, milostní partneri a bežní zamestnávatelia;

X. keďže väčšinu (70 %) podozrivých, stíhaných a odsúdených obchodníkov tvoria muži, i keď páchateľky predstavujú značnú menšinu (29 %) a môžu zohrávať významnú úlohu v procese obchodovania s ľuďmi[1], najmä v prípade obchodovania s deťmi;

Y. keďže nato, aby boli akékoľvek právne predpisy na boj proti obchodovaniu s ľuďmi účinné, musí ich sprevádzať jednoznačný kultúrny posun od kultúry beztrestnosti ku kultúre nulovej tolerancie obchodovania s ľuďmi;

Z. keďže obetiam často chýbajú informácie o ich právach a o tom, ako ich účinne uplatňovať;

AA. keďže obchodovanie s ľuďmi sa ako koncepcia líši od otroctva a širších diskusií o vykorisťovaní; keďže nie všetky druhy vykorisťovania možno označiť za obchodovanie s ľuďmi;

Všeobecné hodnotenie opatrení prijatých na riešenie rodového rozmeru obchodovania s ľuďmi pri vykonávaní smernice

1. konštatuje, že smernica 2011/36/EÚ sa mala transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov do 6. apríla 2013 a že všetky členské štáty okrem jedného oznámili Komisii, že túto transpozíciu uskutočnili;

2. vyzýva členské štáty, aby urýchlili úplné a správne presadzovanie smernice 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania;

3. zdôrazňuje, že právny a politický rámec EÚ uznáva, že obchodovanie s ľuďmi je rodovo špecifický jav, a vyzýva členské štáty, aby prijali rodovo špecifické opatrenia[2]; pripomína, že v článku 1 smernice sa zdôrazňuje potreba prijať rodovo citlivý prístup k obchodovaniu s ľuďmi; poukazuje na to, že ženy a muži i dievčatá a chlapci sú zraniteľní v rôznych ohľadoch a často sa s nimi obchoduje na odlišné účely, a preto musia mať opatrenia zamerané na prevenciu, pomoc a podporu rodovo špecifický

[1] Správa Eurostatu za rok 2015.
[2] Správa o vykonávaní stratégie EÚ zameranej na odstránenie obchodovania s ľuďmi v polovici trvania, SWD(2014) 318 final, strana 9.

charakter; okrem toho upozorňuje, že v stratégii EÚ sa násilie na ženách a rodová nerovnosť považuje za jednu z hlavných príčin obchodovania s ľuďmi a stanovuje sa súbor opatrení na riešenie rodového rozmeru tohto obchodovania;

4. poukazuje na to, že Komisia je povinná vydať viacero správ v súvislosti s rôznymi stránkami vykonávania smernice; vyjadruje hlboké znepokojenie nad skutočnosťou, že tieto správy budú predložené neskoro, pretože sa tým vysiela znepokojujúci signál, čo sa týka ich priorít v súvislosti s presadzovaním; vyzýva Komisiu, aby si splnila povinnosť predložiť správy a držala sa harmonogramu uvedeného v smernici;

5. pripomína povinnosť Komisie v zmysle článku 23 ods. 1 smernice 2011/36/EÚ predložiť Parlamentu a Rade v apríli 2015 správu s posúdením toho, do akej miery členské štáty prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou; zdôrazňuje, že táto povinnosť podať správu nebola splnená načas;

6. podčiarkuje, že je nevyhnutné dôsledne monitorovať rodový rozmer pri vykonávaní právnych predpisov EÚ týkajúcich sa boja proti obchodovaniu s ľuďmi, a naliehavo žiada Komisiu, aby tento prvok naďalej monitorovala pri posudzovaní dodržiavania a vykonávania smernice zo strany členských štátov;

7. vyzdvihuje záslužnú prácu koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi pri rozvíjaní znalostí a dôkazov o rôznych stránkach obchodovania s ľuďmi vrátane výskumu rodového rozmeru a osobitnej zraniteľnosti detí; zastáva však názor, že v záujme zrýchlenia reakcie EÚ na obchodovanie s ľuďmi by sa mandát koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi mohol rozšíriť;

8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že orgány presadzovania práva v členských štátoch v plnej miere nevyužívajú kapacity Europolu nato, aby posilnili výmenu informácií s Europolom, a teda aby medzi vyšetrovaniami v rôznych členských štátoch existovalo prepojenie a bolo možné vytvoriť si širší spravodajský obraz o najnebezpečnejších sieťach organizovanej trestnej činnosti pôsobiacich v EÚ;

9. víta skutočnosť, že Komisia vytvorila webovú stránku na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorá obsahuje databázu projektov financovaných EÚ tak v rámci Únie, ako aj mimo nej, i aktuálne informácie o právnych a politických nástrojoch EÚ, opatreniach na boj proti obchodovaniu s ľuďmi v členských štátoch, možnostiach financovania a iniciatívach EÚ;

10. zdôrazňuje význam jasných, súvislých informácií pre obete a pracovníkov prvého kontaktu, ktorí môžu prísť do styku s obeťami, bezpečnostné sily, súdne orgány, políciu a sociálne služby vrátane informácií o právach, pokiaľ ide o núdzovú pomoc, lekárske ošetrenie a zdravotnú starostlivosť, povolenia na pobyt, pracovné práva, prístup k súdom a advokátovi, možnosti domáhania sa nápravy, osobitné práva detí atď.;

11. zdôrazňuje, že je tiež dôležité venovať väčšiu pozornosť sprostredkovateľom, dodávateľom a subdodávateľom na trhu práce a pracovným agentúram, najmä vo vysokorizikových odvetviach, ako spôsob predchádzania obchodovaniu s ľuďmi, a to predovšetkým na účely pracovného vykorisťovania, ale aj sexuálneho vykorisťovania skrývaného za zmluvy, ktoré sa označujú ako zmluvy o poskytovaní služieb v hotelovom a cateringovom odvetví a služby osobnej starostlivosti;

12. zdôrazňuje, že právny a politický rámec EÚ v oblasti obchodovania s ľuďmi spája vnútorné a vonkajšie aspekty, pričom sa ním uznáva, že kroky na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré je vážnym porušovaním ľudských práv, predstavujú jasný cieľ vonkajšej činnosti EÚ; takisto zdôrazňuje, že krajiny mimo EÚ sú často krajinami pôvodu a tranzitu pre obchodovanie s ľuďmi v rámci EÚ a že obchodovanie s ľuďmi ako nelegálna cezhraničná aktivita je dôležitou oblasťou spolupráce s krajinami mimo Spoločenstva; v tejto súvislosti víta skutočnosť, že Komisia a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) vypracovali na žiadosť Rady súbor informácií o činnostiach vykonávaných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi v prioritných krajinách a regiónoch, ako aj zoznam nástrojov, ktoré majú EÚ a jej členské štáty k dispozícii, vrátane vonkajších politík, ktoré sa zaoberajú obchodovaním s ľuďmi, a projektov v tejto oblasti financovaných EÚ a členskými štátmi; vyzýva členské štáty, aby v boji proti obchodovaniu s ľuďmi spolupracovali s Komisiou a ESVČ;

13. domnieva sa, že žiadatelia o azyl, utečenci a migranti sú obzvlášť náchylní stať sa obeťami obchodovania a že osobitná pozornosť by sa mala venovať obchodovaniu so ženami, s deťmi a inými zraniteľnými skupinami; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby preskúmali prepojenie medzi zvyšujúcim sa počtom prichádzajúcich utečencov a obchodovaním s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili spoluprácu, a to aj v hotspotoch, s cieľom identifikovať potenciálne obete a aby využívali všetky prostriedky na boj proti obchodníkom s ľuďmi a prevádzačom vrátane zlepšenia zberu údajov a zabezpečenia dodržiavania existujúcich noriem ochrany; pripomína úlohu agentúr a sietí EÚ pri včasnej identifikácii obetí na hraniciach EÚ i v boji proti obchodovaniu s ľuďmi a v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu väčšej spolupráce medzi Europolom, Eurojustom, vnútroštátnymi orgánmi a tretími krajinami, ako aj prostredníctvom využívania Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS); požaduje viac zdrojov pre agentúry SVV s cieľom umožniť vymenovanie úradníkov agentúr vyškolených v rodovej problematike, najmä v tých členských štátoch, ktoré sú vystavené rastúcim zmiešaným migračným tokom; zdôrazňuje, že nový prístup založený na hotspotoch, ktorý je načrtnutý v agende, by nemal byť obmedzený iba na rýchle spracovanie a odstránenie nevybavených záležitostí, ale mal by zahŕňať aj primerané prvky boja proti obchodovaniu s ľuďmi zamerané na účinné odkazovanie potenciálnych obetí na príslušné miesta;

14. vyzýva členské štáty, aby kriticky posúdili svoju registráciu utečencov a príslušné služby a štruktúry starostlivosti, pretože členovia tejto skupiny, najmä maloletí bez sprievodu, sú veľmi náchylní stať sa obeťou vykorisťovania zo strany zločineckých gangov a následného obchodovania s ľuďmi;

15. domnieva sa, že treba viac zohľadňovať situáciu transrodových obetí, ktoré sa pre svoju rodovú identitu často stretávajú s diskrimináciou, so stigmatizáciou a s hrozbami násilia; zastáva názor, že transrodové osoby by sa mali považovať za zraniteľnú skupinu, pretože im obzvlášť hrozí riziko, že padnú do rúk obchodníkov s ľuďmi, ktorí sa snažia zneužiť ich zúfalstvo; domnieva sa, že tento faktor zraniteľnosti by mali členské štáty brať do úvahy pri vykonávaní individuálnych posúdení rizika, aby sa zaistilo, že obete obchodovania s ľuďmi dostanú vhodnú ochranu a starostlivosť; vyzýva členské štáty, aby pre úradníkov, v prípade ktorých je pravdepodobné, že sa dostanú do kontaktu s obeťami alebo možnými obeťami obchodovania s ľuďmi, zabezpečili vhodnú odbornú prípravu týkajúcu sa osobitostí transrodových obetí tak,

aby ich boli schopní aktívnejšie identifikovať a prispôsobovať služby pomoci ich potrebám;

Rodové hľadisko v rámci prevencie obchodovania s ľuďmi

16. zdôrazňuje, že podľa článku 11 smernice majú členské štáty povinnosť zaviesť mechanizmy na zabezpečenie včasnej identifikácie obetí a poskytnutia pomoci a podpory týmto obetiam, a to v spolupráci s príslušnými podpornými organizáciami; zdôrazňuje potrebu prístupu založeného na štyroch kľúčových stratégiách, ktorými sú prevencia, trestné stíhanie, ochrana obetí a viacúrovňové partnerstvo;

17. vyzýva členské štáty, aby bojovali proti beztrestnosti, kriminalizovali obchodovanie s ľuďmi a zaistili, že páchatelia budú postavení pred súd a že sa sprísnia tresty; nalieha preto na členské štáty, aby ratifikovali všetky príslušné medzinárodné nástroje, dohody a právne záväzky vrátane Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, vďaka čomu bude snaha o boj proti obchodovaniu s ľuďmi účinnejšia, koordinovanejšia a súdržnejšia;

18. požaduje jednotný prístup k stíhaniu trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a tiež to, aby členské štáty zintenzívnili svoje vyšetrovanie a trestné stíhanie; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby rozšírili cezhraničnú spoluprácu a spoluprácu s príslušnými agentúrami EÚ;

19. pripomína, že ženy a deti môžu byť nútené k výmene sexu za ochranu, aby prežili, pokročili na svojej migračnej ceste a zabezpečili si základnú obživu; zdôrazňuje, že ženy a deti, ktoré sa uchýlia k sexu v záujme prežitia, nie sú považované za obete obchodovania, a teda nemôžu dostať požadovanú pomoc;

20. zdôrazňuje, že s cieľom zabrániť obchodovaniu s ľuďmi a prevádzačstvu je dôležité vytvoriť pre ženy a deti bezpečné a legálne spôsoby migrácie (napríklad humanitárne víza); poukazuje na to, že je tiež dôležité, aby cieľové krajiny zabezpečili, že migrantky, ktorým bol udelený legálny pobyt v cieľových krajinách, budú mať prístup k výučbe jazykov a ďalším prostriedkom sociálnej integrácie, najmä ku vzdelávaniu a k odbornej príprave, s cieľom umožniť uplatňovanie ich občianskych práv;

21. vyzýva členské štáty, aby využívali riadne štruktúrované techniky vedenia pohovoru s obeťami, ktoré pomôžu zaistiť presnú rekonštrukciu udalostí bez toho, aby sa súčasne vyvíjal psychologický nátlak na obete, ktoré sú už vystrašené a zmätené;

22. zdôrazňuje, že všetky snahy o boj proti obchodovaniu s ľuďmi musia vyvažovať zameranie na trestné stíhanie so zodpovednosťou za ochranu obetí; poznamenáva, že podpora obetiam zohráva dôležitú úlohu z hľadiska prevencie obchodovania s ľuďmi, pretože obete sa pri dostatočnej podpore dokážu lepšie zotaviť zo zažitej traumy, pomáhať pri stíhaní páchateľov, príprave preventívnych programov a informovanej tvorbe politík a vyhnúť sa tomu, aby sa opäť stali predmetom obchodovania;

23. zdôrazňuje, že internet zohráva kľúčovú úlohu pri uľahčovaní obchodovania s ľuďmi, čím len prispieva k problémom v boji proti tejto závažnej forme organizovanej trestnej činnosti; odsudzuje skutočnosť, že internet sa v čoraz väčšej miere využíva na nábor obetí v EÚ i mimo nej prostredníctvom falošných pracovných ponúk, pričom

vykorisťované obete poskytujú reklamné služby, a na výmenu informácií medzi zločineckými sieťami; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že ich príslušné právne predpisy na boj proti obchodovaniu s ľuďmi zohľadnia túto skutočnosť a že pri úsilí o presadzovanie práva v súvislosti s počítačovými technológiami sa budú využívať odborné znalosti z rodovej oblasti, ktoré sú potrebné na zamedzenie všetkým formám tejto trestnej činnosti a na efektívny boj proti nim, najmä pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania; zdôrazňuje, že nové technológie, sociálne médiá a internet by sa mali využívať aj na šírenie osvedčených postupov, čo sa týka boja proti obchodovaniu s ľuďmi, a na zvyšovanie informovanosti a upozorňovanie potenciálnych obetí na riziká tohto obchodovania; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby hlbšie preskúmala úlohu internetu pri obchodovaní s ľuďmi a náležite informovala Parlament;

24. vyjadruje poľutovanie nad tým, že identifikácia obetí je naďalej jednou z najťažších a najmenej úplných stránok vykonávania, ale zdôrazňuje, že sa tým neznižuje zodpovednosť členských štátov za ochranu týchto zraniteľných osôb; poukazuje na to, že vzhľadom na nátlakovú a klamlivú povahu tohto trestného činu si obete ani nemusia uvedomovať vlastnú zraniteľnosť; zdôrazňuje, že činnosti, ktoré sú obete obchodovania s ľuďmi nútené vykonávať, sa v niektorých členských štátoch považujú za trestné činy, čo v niektorých prípadoch oslabuje dôveru medzi obeťami a orgánmi; poukazuje na to, že v smernici 2011/36/EÚ sa zakazuje kriminalizácia obetí obchodovania s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby rodovo citlivým spôsobom vykonávali články 11 až 17 smernice 2011/36/EÚ týkajúce sa ochrany a podpory obetí obchodovania s ľuďmi (najmä prostredníctvom zvýšenia počtu útočísk pre obete a posilnenia programov na reintegráciu obetí do spoločnosti) a aby v plnej miere uplatňovali smernicu 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, s cieľom zaistiť pre obete obchodovania s ľuďmi náležitú podporu a pomoc, a to aj pokiaľ ide o právo na pobyt a prístup na trh práce v členskom štáte, do ktorého bola obeť predaná; zdôrazňuje, že tieto ustanovenia by nemali byť podmienené tým, že obete podajú žalobu alebo budú spolupracovať na vyšetrovaní trestného činu; vyzýva Komisiu, aby posilnila výmenu najlepších postupov v oblasti ochrany obetí;

25. zdôrazňuje, že mimovládne organizácie a jednotlivci, ktorí sa zaoberajú ochranou obetí obchodovania s ľuďmi a pomocou pre tieto obete, by nemali niesť zodpovednosť za žiaden trestný čin;

26. ostro kritizuje skutočnosť, že využívanie služieb obetí obchodovania ešte nie je vo všetkých členských štátoch trestným činom, uznáva však, že v súdnom kontexte je zložité dokázať vedomé konanie, a domnieva sa, že by to predstavovalo dôležitý krok smerom k uznaniu závažnosti tohto trestného činu, čím by sa zabezpečil skutočný rámec pre prevenciu obchodovania s ľuďmi a skoncovanie s kultúrou beztrestnosti;

27. vyzýva členské štáty, aby zaviedli dôrazné trestné postihy za zločiny obchodovania s ľuďmi, moderné otroctvo a vykorisťovanie a aby medzi trestné činy zaradili vedomé využívanie služieb obetí obchodovania s ľuďmi vrátane obetí obchodovania na účely prostitúcie, zneužívanie prostitúcie iných osôb alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť či odoberanie orgánov; poukazuje na nízky počet stíhaní a usvedčení za trestný čin obchodovania s

ľuďmi na vnútroštátnej úrovni;

28. konštatuje, že prvoradým zdrojom informácií pre evidenciu obetí je polícia, čo poukazuje na potrebu dostatočných ľudských a finančných zdrojov vrátane cielenej a špecializovanej odbornej prípravy pre orgány presadzovania práva, ako aj na nutnosť väčšej rodovej vyváženosti medzi zamestnancami; zdôrazňuje skutočnosť, že evidencia obetí obchodovania s ľuďmi prostredníctvom väzení a zariadení určených na zaistenie v niektorých členských štátoch preukazuje nedostatky v systéme a v znalostiach zainteresovaných odborníkov; trvá na tom, že členské štáty EÚ musia uplatňovať právne predpisy na boj proti obchodovaniu s ľuďmi účinne, a takisto zdôrazňuje, že s cieľom zlepšiť identifikáciu obetí a zabezpečiť rozpoznávanie rafinovaných spôsobov obchodovania by sa mal systém trestného súdnictva vo väčšej miere zameriavať na dynamiku vykorisťovania a uplatňovanie práva; v tejto súvislosti konštatuje, že podľa nariadenia (EÚ) 2015/2219 by mala agentúra CEPOL podporovať všeobecné dodržiavanie a pochopenie základných práv v oblasti presadzovania práva vrátane práv, podpory a ochrany obetí;

29. požaduje, aby Europol a vnútroštátne policajné zložky priradili vyššiu prioritu stíhaniu tých, ktorí umožňujú obchodovanie s ľuďmi, a vyčlenili naň viac prostriedkov, pričom budú venovať osobitnú pozornosť zvyšovaniu informovanosti policajných zložiek i širokej verejnosti o nových formách obchodovania s ľuďmi;

30. vyzýva Europol a členské štáty, aby posilnili svoje aktivity v boji proti osobám vykonávajúcim nábor, a to či už aktívnym prístupom alebo na základe svedectva obete, v súlade s článkom 9 smernice 2011/36/EÚ; zdôrazňuje, že osoby vykonávajúce nábor používajú rôzne cesty vrátane sociálnych sietí a internetových stránok (online náborové agentúry); vyzýva Komisiu, aby rozšírila mandát jednotky EÚ pre nahlasovanie internetového obsahu (IRU), ktorú zriadil Europol, v rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi;

31. vyzýva Komisiu, aby vyhodnotila účinnosť spolupráce medzi členskými štátmi a Europolom v rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi; zdôrazňuje význam systematickej výmeny údajov a prispievania všetkých členských štátov do európskych databáz používaných na tento účel vrátane databáz Europolu Focal Point Phoenix a Focal Point Twins; zdôrazňuje, že je potrebné, aby mali príslušníci pohraničnej a pobrežnej stráže prístup k databázam Europolu;

32. poznamenáva, že obete prežívajú vykorisťovanie rôznym spôsobom a že identifikačná metóda, ktorá využíva „kontrolný zoznam“ ukazovateľov, môže brániť formálnej identifikácii, a teda mať dosah na prístup obetí k službám, pomoci a ochrane;

33. zdôrazňuje, že v záujme podnecovania obetí, aby oznamovali tieto trestné činy príslušným orgánom, a teda uľahčenia včasnej identifikácie obetí je nevyhnutné zmeniť právne predpisy tak, aby boli obete obchodovania s ľuďmi v zmysle zákona uznané za držiteľov práv; zastáva názor, že obete obchodovania s ľuďmi by mali mať nárok na pomoc a ochranu dokonca aj v prípade, že ich vec bola súdmi zamietnutá; zdôrazňuje potrebu posilniť právomoci sociálnych pracovníkov, zdravotníckeho personálu a prisťahovaleckých úradov tak, aby určovali, čo predstavuje obchodovanie s ľuďmi a komu sa má podľa zákona poskytovať pomoc a ochrana;

34. žiada lepšie vykonávanie a monitorovanie článku 8 smernice 2011/36/EÚ tak, aby sa zabezpečilo nestíhanie obetí obchodovania s ľuďmi a neuplatňovanie sankcií či trestov voči nim, a zdôrazňuje, že táto úprava zahŕňa neuplatňovanie sankcií či trestov voči osobám vykonávajúcim prostitúciu a nepotrestanie neoprávneného vstupu do krajín tranzitu či určenia alebo pobytu v týchto krajinách;

35. so znepokojením berie na vedomie dôkazy o tom, že niektoré obete obchodovania s ľuďmi boli zatknuté a vyhostené namiesto toho, aby im bol v súlade so smernicou 2004/81/ES umožnený a uľahčený prístup k ich právam ako obetiam a k potrebnej pomoci;

36. vyzýva Komisiu, aby na základe najlepších postupov vypracovala usmernenia pre rozvoj a uplatňovanie odborných znalostí o rodovej problematike v rámci činností orgánov presadzovania práva v celej EÚ;

37. vyzýva členské štáty, aby spolupracovali na lepšom vypracúvaní usmernení, pokiaľ ide o identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré by pri tejto úlohe pomáhali konzulárnym službám a pohraničnej stráži;

38. zdôrazňuje význam „sledovania peňazí“ ako kľúčovej stratégie na vyšetrovanie a stíhanie sietí organizovanej trestnej činnosti, ktoré profitujú z obchodovania s ľuďmi, a žiada, aby Europol a Eurojust posilnili svoje kapacity v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby úzko spolupracovali s Europolom a medzi sebou s cieľom vyšetrovať finančné aspekty a pranie špinavých peňazí v prípadoch obchodovania s ľuďmi; zdôrazňuje, že členské štáty by mali posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o zmrazenie a zhabanie majetku jednotlivcov zapojených do obchodovania s ľuďmi, pretože takýto postup by mohol byť účinným prostriedkom na zmenu obchodovania s ľuďmi z „nízkorizikového a vysoko výnosného“ podnikania na „vysokorizikové a málo výnosné“; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby efektívnejšie využívali všetky dostupné existujúce nástroje, napríklad vzájomné uznávanie rozsudkov súdu, spoločné vyšetrovacie tímy a európsky vyšetrovací príkaz; domnieva sa, že zhabaný majetok osôb usvedčených z trestného činu obchodovania s ľuďmi by sa mal použiť na podporu a odškodnenie obetí obchodovania s ľuďmi; takisto poznamenáva, že obrovské finančné prostriedky získané prostredníctvom obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania sa využívajú na financovanie iných druhov závažnej trestnej činnosti;

39. vyzýva agentúry pôsobiace v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí (SVV), ako sú Eurojust, Europol, FRA, Frontex, CEPOL a EASO, aby vytvorili stály program zlepšovania rodovej rovnováhy pri prijímaní rozhodnutí týkajúcich sa problematiky obchodovania s ľuďmi; požaduje, aby sa zverejnili údaje o rodovom zložení ich správnych rád a zamestnancov a aby sa následne uskutočnili diskusie s členskými štátmi o výhodách spravodlivého náboru a povyšovania v rámci orgánov presadzovania práva a orgánov presadzovania práva na hraniciach; takisto požaduje, aby sa v agentúrach SVV s prevažným zastúpením mužov pravidelne, nie ojedinele, realizovali programy, ako je program Europolu s názvom Female Factor;

40. pripomína, že pre včasnú identifikáciu možných obetí a predchádzanie trestnej činnosti je rozhodujúca odborná príprava pracovníkov v praxi a úradníkov; preto vyzýva členské štáty, aby v plnej miere uplatňovali článok 18 ods. 3 smernice 2011/36/EÚ a vymieňali si najlepšie postupy, najmä pri vypracúvaní rodovo citlivých programov odbornej

prípravy pre osoby, ktoré z titulu úradnej moci prichádzajú do styku s obeťami obchodovania s ľuďmi, vrátane príslušníkov polície a iných bezpečnostných zložiek, príslušníkov pohraničnej stráže, sudcov, úradníkov so súdnou právomocou, právnikov a členov iných súdnych orgánov, zdravotných pracovníkov v prvej línii, sociálnych pracovníkov a psychológov; zdôrazňuje, že súčasťou odbornej prípravy by malo byť rozvíjanie povedomia o rodovo motivovanom násilí a vykorisťovaní, odhaľovanie obetí, proces formálnej identifikácie a primeraná, rodovo špecifická pomoc obetiam;

41. žiada, aby sa vo väčšom rozsahu vypracúvali a šírili informačné publikácie zamerané na prehlbovanie znalostí v rámci príslušných profesií, ako je napríklad Príručka pre zamestnancov konzulárnych a diplomatických služieb o pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi a ich ochrane (Handbook for consular and diplomatic staff on how to assist and protect victims of human trafficking[1]);

42. uznáva význam rozvíjania dlhodobých vzťahov medzi orgánmi presadzovania práva, poskytovateľmi služieb, rôznymi zúčastnenými stranami a obeťami s cieľom budovať dôveru a citlivo riešiť potreby obetí; zdôrazňuje, že podporné organizácie potrebujú na svoje projekty dostatočné finančné prostriedky, a vyjadruje znepokojenie nad tým, že mnohé z nich, najmä organizácie žien, pre finančné škrty zápasia s ťažkosťami;

43. zdôrazňuje, že financovanie zo strany Komisie a členských štátov by malo byť zacielené na najvhodnejšieho poskytovateľa služieb, a to na základe potrieb obetí vrátane rodovo špecifických požiadaviek a požiadaviek zameraných na deti, odborných znalostí poskytovateľa a jeho možností zabezpečovať rozsiahlu a dlhodobú pomoc a starostlivosť;

44. vyzýva členské štáty, aby aktívne zapájali sociálnych partnerov, súkromný sektor, odborové zväzy a občiansku spoločnosť, najmä mimovládne organizácie, ktoré bojujú proti obchodovaniu s ľuďmi a poskytujú pomoc obetiam, do svojich iniciatív na prevenciu obchodovania s ľuďmi, najmä v oblasti pracovného vykorisťovania, a to aj pokiaľ ide o identifikáciu obetí a osvetové činnosti;

45. konštatuje, že hoci je sexuálne vykorisťovanie nezákonné vo všetkých členských štátoch, nebráni to obchodovaniu na účely takéhoto vykorisťovania; vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali smernicu 2011/92/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii a aby zintenzívnili svoju policajnú a justičnú spoluprácu v záujme predchádzania sexuálnemu vykorisťovaniu detí a boja proti nemu; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi preskúmala, ako dopyt po sexuálnych službách podnecuje obchodovanie s ľuďmi vrátane obchodovania s deťmi a ako sa dá tento dopyt najlepšie znížiť; v tejto súvislosti pripomína povinnosť členských štátov venovať osobitnú pozornosť detským obetiam obchodovania s ľuďmi vrátane maloletých bez sprievodu prichádzajúcich z tretích krajín a poskytovať osobitnú ochranu deťom v trestnom konaní, pričom záujem dieťaťa sa vždy považuje za prvoradý;

46. konštatuje, že zber údajov o obchodovaní s deťmi by mal byť založený na spoločnom vymedzení tohto kriminálneho javu; takisto poznamenáva, že niektoré členské štáty

[1] https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications/handbook-consular-and-diplomatic-staff-how-assist-and-protect-victims-human-trafficking_en.

považujú obchodovanie s deťmi za osobitnú formu vykorisťovania a iné zahŕňajú detské obete do jednej skupiny s dospelými, čo znemožňuje vytvorenie komplexného súboru spravodajských informácií a stanovenie najlepších riešení v oblasti vyšetrovania na úrovni EÚ;

47. zdôrazňuje, že podľa článku 23 ods. 2 smernice má Komisia povinnosť predložiť do roku 2016 správu hodnotiacu vplyv existujúcich vnútroštátnych právnych predpisov, čo sa týka kriminalizácie vedomého využívania služieb obete obchodovania s ľuďmi, a potrebu ďalších opatrení; zdôrazňuje, že Komisia by sa nemala opierať výlučne o správy, ktoré poskytuje členský štát, ale takisto by mala dodržiavanie predpisov posudzovať prostredníctvom spolupráce s občianskou spoločnosťou a inými príslušnými subjektmi, ako je skupina GRETA, a na základe správ o jednotlivých krajinách, ktoré vypracuje osobitný zástupca OBSE pre problematiku obchodovania s ľuďmi a moderných foriem otroctva;

48. poukazuje na nedostatok vzájomnej zhody medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o to, čo tvorí dopyt po vykorisťovaní, a žiada Komisiu a členské štáty, aby navrhli usmernenia týkajúce sa sankcií pre klientov na základe severského modelu a zároveň šírili osvetu o všetkých formách obchodovania s ľuďmi, najmä sexuálneho vykorisťovania, a zviditeľňovali aj ostatné formy vykorisťovania ako zneužívanie na práce v domácnosti;

49. konštatuje, že zvýšená zraniteľnosť určitých skupín osôb ich vystavuje osobitnému riziku, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že k obchodovaniu dochádza v dôsledku vysokého dopytu po výrobkoch a službách, ktoré sú založené na vykorisťovaní ľudí, čo je veľmi lukratívna forma organizovanej trestnej činnosti;

50. poukazuje na údaje, ktoré potvrdzujú, že kriminalizácia kupovania sexuálnych služieb mala vo Švédsku odradzujúci účinok; zdôrazňuje normatívny účinok tohto modelu regulácie a jeho potenciál zmeniť spoločenské postoje s cieľom znížiť celkový dopyt po službách obetí obchodovania s ľuďmi;

51. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali článok 18 ods. 4 smernice a vypracovali osobitné stratégie znižovania dopytu po obchodovaní na účely sexuálneho vykorisťovania, napríklad programy odchodu a mechanizmy posilňovania postavenia prostituujúcich osôb i ochrany ich práv a znižovania ich zraniteľnosti voči vykorisťovaniu, ako aj kampane na odrádzanie od dopytu po sexuálnych službách obetí obchodovania s ľuďmi, pričom poznamenáva, že regulácia prostitúcie je v právomoci členských štátov; vyzýva Komisiu, aby ďalej skúmala akékoľvek väzby medzi dopytom po sexuálnych službách a obchodovaním s ľuďmi; domnieva sa, že zníženie dopytu možno dosiahnuť právnymi predpismi, ktorými sa trestnoprávna záťaž prenesie z osôb, ktoré sexuálne služby predávajú, na tie, ktoré ich od obetí obchodovania s ľuďmi kupujú;

52. vyzýva EÚ, aby venovala pozornosť novým formám obchodovania s ľuďmi a ich vykorisťovania vrátane reprodukčného vykorisťovania a obchodovania s novonarodenými deťmi a aby tieto nové formy zviditeľňovala;

53. so znepokojením konštatuje, že iba zopár členských štátov jasne vymedzilo programy znižovania dopytu a že vo všeobecnosti sa tieto programy zameriavajú na obchodovanie

na účely sexuálneho vykorisťovania; vyzýva členské štáty, aby vypracovali programy znižovania dopytu pre všetky druhy obchodovania s ľuďmi;

54. poznamenáva, že zdanlivé manželstvá sa môžu za určitých okolností považovať za obchodovanie s ľuďmi, ak existuje prvok nútenia alebo vykorisťovania, a že väčšia pravdepodobnosť, že sa stanú obeťami, je v prípade žien a dievčat;

55. zdôrazňuje, že úsilie o zlepšenie rodovej rovnosti prispieva k prevencii obchodovania s ľuďmi a jeho súčasťou by mali byť stratégie na vytváranie programov vzdelávania a posilňovania postavenia žien a dievčat, aby sa zlepšila ich pozícia v spoločnosti a znížila sa ich zraniteľnosť voči obchodovaniu; vyzýva členské štáty, aby prijímali aktívnejšie preventívne opatrenia, ako sú informačné a osvetové kampane, odborná príprava určená konkrétne pre mužov, cielené semináre so zraniteľnými skupinami a vzdelávacie činnosti v školách vrátane propagácie rovnosti a boja proti sexistickým stereotypom a rodovo motivovanému násiliu, pretože rovnaké zaobchádzanie by malo byť cieľom celej spoločnosti;

56. vyzdvihuje účinnosť osvetových systémov, ktoré vychovávajú spotrebiteľov tak, aby si vyberali produkty korporácií, ktoré garantujú, že v rámci ich dodávateľského reťazca nebola využitá otrocká práca, no poznamenáva, že samo osebe to nepostačuje na zníženie dopytu po obchodovaní s ľuďmi;

57. poznamenáva, že už podľa smernice 2009/52/ES je nezákonné, aby zamestnávatelia využívali prácu alebo služby štátnych príslušníkov tretích krajín bez povolenia na pobyt v EÚ s vedomím, že ide o obete obchodovania s ľuďmi; uznáva, že tento právny predpis nezahŕňa štátnych príslušníkov krajín EÚ, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi; vyzýva členské štáty na zabezpečenie toho, aby štátny príslušníci krajín EÚ, ktorí sú obeťami obchodovania, boli v ich vnútroštátnych právnych predpisoch chránení pred pracovným vykorisťovaním a aby sa zaviedli príslušné sankcie;

58. pripomína, že podľa Europolu zmizlo v roku 2015 po príchode do EÚ približne 10 000 detí bez sprievodu a že tieto deti sa mohli stať obeťami obchodovania s ľuďmi a mohli byť vystavené všetkým druhom vykorisťovania a zneužívania; žiada členské štáty, aby v plnej miere vykonávali azylový balík a aby registrovali deti hneď po ich príchode s cieľom zaistiť ich začlenenie do systémov na ochranu detí; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili výmenu informácií s cieľom lepšie chrániť migrujúce deti v Európe;

59. vyjadruje znepokojenie nad nedostatkom údajov o rómskych ženách a deťoch ohrozených obchodovaním s ľuďmi na účely nútenej práce či služieb vrátane žobrania; vyzýva Komisiu, aby poskytla údaje o rómskych ženách a deťoch uznaných za obete obchodovania s ľuďmi a údaje o tom, koľko z nich dostalo pomoc určenú obetiam a v ktorých krajinách;

60. zdôrazňuje, že nútené manželstvo možno vnímať ako formu obchodovania s ľuďmi, ak je jeho súčasťou vykorisťovanie obete, a vyzýva všetky členské štáty, aby tento rozmer zahrnuli; zdôrazňuje, že vykorisťovanie môže byť sexuálne (znásilnenie medzi manželmi, nútená prostitúcia alebo pornografia) či ekonomické (domáce práce alebo nútené žobranie) a že nútené manželstvo môže byť konečným cieľom obchodovania (predanie obete ako manželky alebo uzavretie manželstva pod nátlakom); kladie dôraz na to, že pre orgány je náročné odhaliť takéto obchodovanie, pretože k nemu dochádza

v súkromí; vyzýva členské štáty, aby pre tieto obete zabezpečili náležité služby, čo sa týka poskytnutia útočiska; vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti posilnila výmenu najlepších postupov;

61. vyjadruje znepokojenie nad rozširujúcim sa javom nazývaným sexuálny grooming; poukazuje na to, že obete sú často v stave emocionálnej závislosti, čo sťažuje vyšetrovanie, pretože je komplikovanejšie ich identifikovať ako obete obchodovania s ľuďmi a často odmietajú vypovedať proti páchateľom; vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti posilnila výmenu najlepších postupov; vyzýva členské štáty, aby pre tieto obete zabezpečili osobitné útočisko a zaistili, že orgány presadzovania práva a súdne orgány uznajú ich postavenie obetí, a to predovšetkým pokiaľ ide o maloletých, s cieľom zabrániť ich stigmatizácii z dôvodu „deviantného správania“;

Rodový rozmer poskytovania pomoci, podpory a ochrany obetiam

62. vyjadruje znepokojenie nad tým, že nie všetky obete sa môžu ľahko dostať k službám, prípadne o týchto službách ani nevedia; zdôrazňuje, že v prístupe k službám nesmie existovať diskriminácia;

63. poznamenáva, že obete obchodovania s ľuďmi potrebujú špecializované služby vrátane prístupu ku krátkodobému a dlhodobému ubytovaniu, programov na ochranu svedkov, zdravotnej starostlivosti a poradenstva, prekladových a tlmočníckych služieb, právnej nápravy, náhrady, pomoci v súvislosti s cestovaním, prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave, čo zahŕňa výučbu jazyka krajiny ich pobytu, sprostredkovania práce a pomoci s (opätovnou) integráciou, mediáciou v manželských veciach a presídlením, pričom tieto služby by mali byť ďalej individualizované od prípadu k prípadu a osobitná pozornosť by sa mala venovať rodovej otázke;

64. zdôrazňuje, že rodový rozmer obchodovania s ľuďmi znamená pre členské štáty povinnosť riešiť ho ako formu násilia páchaného na ženách a dievčatách; zdôrazňuje skutočnosť, že treba venovať väčšiu pozornosť dynamike vykorisťovania a dlhodobej emocionálnej a psychickej ujme, ktorá je s tým spojená; žiada Komisiu, aby predložila európsku stratégiu boja proti rodovo motivovanému násiliu, ktorá bude obsahovať legislatívny návrh týkajúci sa násilia páchaného na ženách a zahŕňajúci obchodovanie s ľuďmi;

65. vyzdvihuje dobrú prácu mnohých služieb verejnej správy a občianskej spoločnosti pri identifikovaní obetí obchodovania s ľuďmi a pri poskytovaní pomoci a podpory obetiam, hoci táto činnosť sa nevykonáva dôsledne vo všetkých členských štátoch alebo so zreteľom na rôzne druhy obchodovania s ľuďmi;

66. zdôrazňuje nutnosť zabezpečiť primerané finančné prostriedky pre nezávislé MVO a rodovo špecifické útočiská, aby sa náležite pokryli potreby vo všetkých etapách cesty obete v cieľových krajinách a aby sa pôsobilo preventívne v príslušných krajinách pôvodu a tranzitu a v cieľových krajinách;

67. žiada členské štáty, aby zriadili horúce linky, na ktoré by obete obchodovania s ľuďmi a zneužívania mohli volať s cieľom požiadať o pomoc a poradenstvo; konštatuje, že takéto horúce linky sa už osvedčili v iných oblastiach, ako napríklad radikalizácia a únosy detí;

68. naliehavo žiada členské štáty, aby pre obete obchodovania s ľuďmi zabezpečili rodovo špecifické poskytovanie služieb, ktoré bude zodpovedať ich potrebám, pričom uznajú akékoľvek potreby, ktoré môžu byť špecifické z hľadiska formy obchodovania, ktorej obeťou sa stali; poukazuje na to, že hoci väčšinu obetí tvoria ženy a dievčatá, mali by existovať špecializované služby pre obete všetkých rodov;

69. zdôrazňuje, že mnohým obetiam sexuálneho vykorisťovania sa podávajú omamné látky s cieľom udržať ich v stave fyzickej a psychickej závislosti; vyzýva preto členské štáty, aby zabezpečili špecializované podporné programy pre tieto obete a uznali tento aspekt ako priťažujúcu okolnosť pri svojej trestnoprávnej reakcii na obchodovanie s ľuďmi;

70. zdôrazňuje, že kumulatívny vplyv rôznych typov diskriminácie na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity spôsobuje, že LGBTI osoby sú mimoriadne zraniteľné, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby sa zaoberali špecifickými potrebami LGBTI osôb; žiada Komisiu, aby v tejto súvislosti podporila výmenu najlepších postupov;

71. zdôrazňuje, že je dôležité, aby všetky členské štáty systematicky uznávali právo na prístup k službám bezpečného umelého prerušenia tehotenstva v prípade ženských obetí obchodovania s ľuďmi, ktorých tehotenstvo je výsledkom ich vykorisťovania;

72. domnieva sa, že by sa mal rozšíriť článok 11 ods. 5 smernice 2011/36/EÚ tak, aby zahŕňal pomoc zameranú na budúcu integráciu (štúdium jazyka, oboznámenie sa s kultúrou a spoločenstvom atď.), ak okolnosti umožnia obetiam požiadať o povolenie na pobyt;

73. poznamenáva, že neregulárny zákonný pobytový štatút nebráni tomu, aby sa osoba stala obeťou obchodovania s ľuďmi, a že takéto obete by preto mali mať rovnaké práva ako ostatní; vyzýva členské štáty, aby nespájali problematiku migrácie a obchodovania s ľuďmi, pričom zdôrazňuje zásadu bezpodmienečného poskytovania pomoci stanovenú v smernici;

74. vyzýva všetky členské štáty, aby účinne zaručili dodržiavanie práv obetí, a požaduje, aby sa vykonávanie smernice 2011/36/EÚ analyzovalo s ohľadom na ustanovenia smernice 2012/29/EÚ; vyzýva členské štáty, aby poskytovali bezplatnú právnu pomoc vrátane zastupovania, psychologickú a lekársku podporu a informácie o právach na pomoc a zdravotnú starostlivosť vrátane práva obetí sexuálneho vykorisťovania na umelé prerušenie tehotenstva všetkým, ktorí sa buď sami identifikujú ako obete obchodovania s ľuďmi, alebo spĺňajú dostatočný počet kritérií na identifikáciu obetí obchodovania, s cieľom pomôcť im v prístupe k ich právam, náhrade a/alebo prostriedkom právnej nápravy; zdôrazňuje, že sebaidentifikácia by nikdy nemala byť jedinou podmienkou na prístup k právam a službám prináležiacim obetiam;

75. vyzýva členské štáty, aby sprístupnili právnu pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi nielen v trestných konaniach, ale aj vo všetkých občianskych, pracovnoprávnych alebo imigračných/azylových konaniach, na ktorých sa zúčastňujú;

76. vyzýva členské štáty, aby pri rozhodovaní o limitoch podpory poskytovanej obetiam brali na vedomie, že na zotavenie sa z ujmy spôsobenej obchodovaním na účely sexuálneho vykorisťovania je potrebný dlhší čas v porovnaní s ostatnými formami

obchodovania; žiada, aby sa rozšírili ochranné opatrenia pre obete obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania s cieľom minimalizovať ujmu, zabrániť tomu, aby sa znovu stali obeťami obchodovania, ako aj sekundárnej viktimizácii a v každom prípade zohľadňovať individuálne potreby;

Posúdenie ďalších rodovo citlivých opatrení prijatých v súvislosti s vykonávaním smernice

77. zdôrazňuje, že každá povinnosť obetí zúčastniť sa na stíhaní obchodníkov s ľuďmi môže spôsobiť ujmu; zdôrazňuje, že v rámci prístupu založeného na ľudských právach by takáto povinnosť nemala byť podmienkou prístupu k službám;

78. podčiarkuje, že všetky obete obchodovania s ľuďmi by mali byť systematicky informované o možnosti získať čas na zotavenie a premyslenie a že tento čas by sa im mal naozaj poskytnúť; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v niektorých členských štátoch sa tieto práva transponovali len do právnych predpisov týkajúcich sa migrácie, a preto sa nevzťahujú na všetky obete obchodovania s ľuďmi, ale len na osoby v neregulárnej situácii; pripomína, že tieto práva treba zaručiť všetkým obetiam obchodovania s ľuďmi;

79. pripomína, že podľa smernice 2004/81/ES sú členské štáty povinné poskytnúť obetiam obchodovania s ľuďmi čas na premyslenie a zotavenie; vyzýva členské štáty, aby pri určovaní dĺžky tohto obdobia zohľadňovali článok 13 Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a aby predĺžili minimálne 30-dňové obdobie na zotavenie a premyslenie stanovené v tomto dohovore v prípade obetí obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania vzhľadom na závažnú a trvalú ujmu, ktorú táto forma násilia spôsobuje;

80. poznamenáva, že súčasná stratégia EÚ zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi sa v roku 2016 skončí, a vyzýva Komisiu, aby ju zhodnotila a zaviedla novú stratégiu, ktorá bude uplatňovať prístup založený na ľudských právach so zameraním na obete, zahŕňať jasný rodový rozmer a obsahovať konkrétne kroky v tomto smere, primerane a účinne riešiť prevenciu a naďalej odrádzať od dopytu, ktorý stimuluje všetky formy obchodovania s ľuďmi; požaduje začlenenie tejto stratégie do ostatných oblastí politiky a jej zosúladenie s danými oblasťami s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie opatrení zameraných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, okrem iného v oblasti bezpečnosti, rodovej rovnosti, migrácie, kybernetickej bezpečnosti a presadzovania práva;

81. vyzdvihuje tie členské štáty, ktoré zaviedli účinné vnútroštátne mechanizmy podávania správ a ustanovili národných spravodajcov, a vyzýva ich, aby zabezpečili, že tieto opatrenia budú nezávislé a vyčlenia sa na ne dostatočné zdroje, aby mohli plniť svoj účel najlepším možným spôsobom;

82. vyzýva členské štáty, aby na účel posúdenia svojich stratégií a činností a zvýšenia úsilia o boj proti obchodovaniu s ľuďmi vymenovali nezávislého národného spravodajcu so zákonným právom vystúpiť pred národným parlamentom a vypracúvať odporúčania k tomu, ako najlepšie bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi;

83. vyzýva členské štáty, aby zhromažďovali podrobnejšie a aktuálne údaje prostredníctvom zbierania spoľahlivých štatistických informácií získaných od všetkých hlavných aktérov, zabezpečenia homogénnosti týchto údajov a ich rozčlenenia podľa

rodovej príslušnosti, veku, druhu vykorisťovania (v rámci podskupín druhov obchodovania s ľuďmi), krajiny pôvodu a cieľovej krajiny a zahrnutia obetí vnútorného obchodovania s cieľom lepšie identifikovať potenciálne obete a predchádzať trestnej činnosti; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili výmenu údajov s cieľom lepšie posúdiť rodový rozmer a najnovšie trendy pri obchodovaní s ľuďmi a účinnejšie bojovať proti tomuto javu; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že ich národní spravodajcovia budú hrať dôležitejšiu úlohu pri koordinácii iniciatív týkajúcich sa zberu údajov, a to v úzkej spolupráci s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v tejto oblasti;

84. poznamenáva, že napriek jasnému vymedzeniu obchodovania s ľuďmi v smernici prijali členské štáty vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch množstvo rôznych definícií; vyzýva Komisiu, aby túto vec preskúmala a podala správu o tom, čo tieto rozdielne definície v praxi znamenajú pre uplatňovanie smernice; zdôrazňuje, že je dôležité, aby bola táto koncepcia jasná, čím sa zabráni spájaniu s inými súvisiacimi, ale samostatnými otázkami;

85. poznamenáva, že zainteresované strany vo všeobecnosti potvrdzujú, že drvivá väčšina obetí obchodovania s ľuďmi zostáva neodhalená; uznáva, že obchodovanie s osobami patriacimi do určitých zraniteľných skupín, ako sú mladí ľudia (bez domova), deti, osoby so zdravotným postihnutím a LGBTI osoby, sa do istej miery prehliadalo; zdôrazňuje, že je dôležité zlepšiť zhromažďovanie údajov, aby sa posilnilo úsilie o identifikáciu obetí v súvislosti s týmito skupinami, a rozvíjať najlepšie postupy na riešenie špecifických potrieb týchto obetí;

86. zdôrazňuje, že na posilnenie snáh o boj proti obchodovaniu s ľuďmi v Európskej únii musia inštitúcie EÚ starostlivo posúdiť vykonávanie právnych predpisov EÚ v členských štátoch a v prípade potreby prijať ďalšie legislatívne a iné opatrenia;

87. vyzýva Komisiu, aby vypracovala štandardizované usmernenia vrátane ochrany údajov v súvislosti so zhromažďovaním údajov pre príslušné orgány, ako sú napríklad orgány presadzovania práva, pohraničná stráž a imigračné úrady, sociálne služby, miestne orgány, väzenia, MVO a iní prispievatelia;

88. vyzýva Komisiu na zabezpečenie toho, aby sa boju proti obchodovaniu s ľuďmi prisúdila v európskej migračnej agende (COM (2015)0240) väčšia priorita s cieľom uľahčiť zapojenie obetí do trestného stíhania obchodníkov s ľuďmi, a to reformou pravidiel týkajúcich sa pobytu obetí obchodovania s ľuďmi;

89. vyzýva Komisiu, aby riešila problém zneužívania samostatnej zárobkovej činnosti pri zamestnávaní migrujúcich pracovníkov v niektorých členských štátoch EÚ s cieľom obchádzať miestne pracovné normy a pracovné povinnosti, pričom uznáva, že fiktívna samostatná zárobková činnosť sa často využíva v oblastiach zamestnávania migrantov, ktoré sú najviac náchylné na obchodovanie s ľuďmi;

90. žiada EÚ a členské štáty, aby posilnili regionálnu spoluprácu v oblasti obchodovania s ľuďmi na známych trasách, ako napríklad z východu do EÚ, a to prostredníctvom využívania nástroja stability a pretrvávajúcej zodpovednosti kandidátskych krajín;

91. žiada EÚ, aby prostredníctvom Eurostatu poskytla odhad počtu obetí obchodovania s

ľuďmi, či už registrovaných alebo neregistrovaných, na základe všeobecného vzorca, ktorý používajú organizácie ako Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC) a Medzinárodná organizácia práce (MOP);

92. vyzýva členské štáty, aby do svojich smerníc proti obchodovaniu s ľuďmi zahrnuli zásadu nevyhostenia, a to podľa vzoru protokolu OSN o obchodovaní s ľuďmi a dohovoru Rady Európy o obchodovaní s ľuďmi, ako aj v súlade s povinnosťami štátov vyplývajúcimi z medzinárodného utečeneckého práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv;

93. nabáda EÚ a členské štáty, aby preskúmali najnovšie trendy a formy obchodovania s ľuďmi vrátane vplyvu, ktorý by súčasná migračná kríza mohla mať na obchodovanie s ľuďmi, s cieľom primerane a cielene reagovať na nový vývoj;

94. žiada, aby Komisia v rámci pripravovanej správy o vykonávaní smernice 2011/36/EÚ vypracovala analýzu prepojení medzi jednotlivými druhmi obchodovania s ľuďmi a trás medzi nimi, pretože obete sú často vykorisťované rôznymi spôsobmi súčasne alebo sa presúvajú od jedného druhu obchodovania k druhému; požaduje, aby Komisia podporovala pokračujúci výskum hlavných príčin obchodovania s ľuďmi a ich vplyvu na rodovú rovnosť;

95. vyzýva Komisiu, aby posúdila potrebu zrevidovať mandát budúcej Európskej prokuratúry s cieľom zaradiť po jej zriadení medzi jej právomoci boj proti obchodovaniu s ľuďmi;

96. naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby podporila ratifikáciu Istanbulského dohovoru zo strany členských štátov, pretože ide o účinný nástroj na prechádzanie násiliu na ženách vrátane obchodovania a na boj proti nemu, ako aj na pomoc obetiam a ich ochranu;

97. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam členských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Obchodovanie s ľuďmi predstavuje porušenie základných ľudských práv podľa článku 5 Charty základných práv EÚ, ako aj porušenie osobnej nedotknuteľnosti obete a závažný organizovaný zločin, ktorý oslabuje právny štát. Bolo riešené na viacerých úrovniach riadenia, najmä na úrovni EÚ prostredníctvom smernice 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa stanovil právny rámec na lepšie trestné stíhanie obchodníkov s ľuďmi. Čo je ešte dôležitejšie, smernica 2011/36/EÚ (ďalej len „smernica“) si kladie za cieľ lepšie chrániť obete obchodovania s ľuďmi a znížiť zraniteľnosť potenciálnych obetí. Všeobecne sa považuje za komplexný legislatívny akt s chvályhodným ľudskoprávnym prístupom, ktorý jasne zdôrazňuje rodový rozmer obchodovania s ľuďmi.

Smernica sa mala transponovať do 6. apríla 2013. Oficiálne oznámenie o transpozícii poslalo Komisii 26 členských štátov. Neurobilo tak iba Nemecko. Pre Dánsko právne predpisy v oblasti obchodovania s ľuďmi nie sú záväzné.
Zo smernice Komisii vyplýva množstvo povinností v oblasti podávania správ. Podľa článku 23 mala Komisia do 6. apríla 2015 podať správu, v ktorej zhodnotí opatrenia členských štátov prijaté na dosiahnutie súladu so smernicou. Súčasťou správy mal byť opis stanovenia trestného činu využívania služieb, ktoré sú predmetom vykorisťovania, s vedomím, že daná osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi. Podľa Komisie sa tieto správy uverejnia koncom roka 2016. Komisia má tiež do 6. apríla 2016 uverejniť správu, v ktorej posúdi dosah kriminalizácie využívania služieb a prípadne k nej pripojí náležité návrhy. Komisia nedodržala harmonogram stanovený v smernici.

Rodový rozmer

Hoci medzi obeťami možno nájsť širokú škálu ľudí zo všetkých rodových a vekových skupín a z rozličných prostredí, štatistiky jasne ukazujú, že väčšinu obetí (80 %) tvoria ženy a dievčatá. Rodová príslušnosť je faktorom zraniteľnosti v prípade mužov aj žien. V prípade žien možno zraniteľnosť pripísať na vrub prekážkam v prístupe k vzdelaniu, rozdielom v odmeňovaní žien a mužov, nerovnakému prístupu k dôstojným pracovným príležitostiam, rodovému násiliu, nezamestnanosti alebo podzamestnanosti, feminizácii chudoby a migrácii, rodovo necitlivým rozvojovým stratégiám, reštriktívnym migračným zákonom a politikám a ozbrojeným konfliktom. Tieto rozdiely znamenajú, že ženy majú teoreticky menšiu tendenciu vnímať svoju skúsenosť ako vykorisťovanie; vnímajú ju skôr ako plnenie svojej úlohy opatrovateliek a poskytovateliek služieb. Rodová socializácia ovplyvňuje aj mužov, keďže sú spoločensky vedení k tomu, že ich úlohou je postarať sa o rodinu a že byť vykorisťovaný je prejavom slabosti a neschopnosti plniť si úlohu „živiteľa“.
Podľa článku 1 smernice sú členské štáty povinné začleniť rodové hľadisko do svojich iniciatív v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Nie je však jasne zadefinované, čo táto povinnosť znamená v praxi. Členské štáty jasne neuvádzajú, či v plnom rozsahu splnili túto požiadavku, pričom obete zo všetkých rodových skupín sa pri prístupe k podporným službám stretávajú s prekážkami. Tento problém je ešte markantnejší, pokiaľ ide o náležité poskytovanie služieb transrodovým obetiam.
Keďže väčšinu obetí tvoria ženy a dievčatá, je dôležité, aby ťažiskom tejto správy bola

identifikácia obetí, zaobchádzanie s nimi, ich ochrana a dostupná podpora. Napriek smernici nie sú obete obchodovania s ľuďmi identifikované zavčasu ani dôsledne a stále majú ťažkosti v prístupe k spravodlivosti, službám a spravodlivému zaobchádzaniu, na ktoré majú nárok podľa právnych predpisov EÚ.

Definícia obchodovania s ľuďmi

Definícia použitá v smernici rozširuje problematiku v porovnaní s predchádzajúcimi nástrojmi. Obchodovanie s ľuďmi pozostáva z celej škály aktivít vrátane sexuálneho vykorisťovania, nútenej práce, manželstiev vynútených násilím, zneužívania na práce v domácnosti, odoberania orgánov, núteného žobrania, nezákonných adopcií a iných aktivít. Tieto aktivity vykorisťujú obete rôznymi spôsobmi, a preto by sme mali prijímať podrobnejšie stratégie. Je však dôležité pamätať na to, že sa do určitej miery prekrývajú, keďže páchatelia majú rôznorodé záujmy a obete sú predmetom rôznych foriem obchodovania. Napríklad dievča, ktoré bolo pôvodne obeťou obchodovania na účel núteného žobrania, sa neskôr môže stať obeťou sexuálneho vykorisťovania.
Takisto je veľmi dôležité, aby sme neuprednostňovali jeden druh obchodovania pred iným. V právnom vymedzení pojmu obchodovanie s ľuďmi sa nerobia rozdiely medzi rôznymi druhmi obchodovania a všetky sa kvalifikujú ako závažné trestné činy. Skúsenosti z celej EÚ však ukazujú, že realita je iná. Napríklad obchodovanie na účely pracovného vykorisťovania sa často vníma ako menej závažný trestný čin než sexuálne vykorisťovanie, pretože sa považuje skôr za nezákonnú prácu a porušenie pracovného práva než za zločin. Alebo dochádza k tomu, že téma obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania je vtiahnutá do širšej diskusie o sexuálnom priemysle (o jeho zákonnosti, resp. nezákonnosti) a pozornosť sa odkláňa od problematiky obetí.

Údaje

Štatistiky neposkytujú presný obraz o skutočnej situácii, pretože veľké množstvo obetí sa nikdy nepodarí identifikovať. Keďže obchodovanie s ľuďmi je trestný čin, ktorá sa prevažne týka tzv. skrytej populácie, vo všeobecnosti o ňom existuje veľmi málo správ a aj identifikácia obetí obchodovania zo všetkých rodových skupín je veľmi slabá.
V smernici sa zdôrazňuje, že Únia by mala pokračovať v práci na metodológii a metodike zhromažďovania údajov s cieľom poskytnúť porovnateľné štatistické údaje o obchodovaní s ľuďmi, a v článku 19 sa stanovujú osobitné opatrenia. Národní spravodajcovia ustanovení pri vykonávaní tejto smernice by mali disponovať primeranými zdrojmi a mali by byť nezávislí, aby tak mohli poskytovať čo najkvalitnejšie údaje, z ktorých by mohli vychádzať budúce iniciatívy týkajúce sa prevencie obchodovania s ľuďmi.
Niektoré členské štáty poskytujú viac podrobností než iné, v tomto smere by však malo pomôcť plné vykonávanie smernice. Údaje väčšinou poskytuje polícia, ale aj MVO, pohraničná stráž a imigračné úrady, sociálne úrady, miestne orgány a, čo je mimoriadne znepokojivé, väzenia a detenčné centrá.
Používanie rôznych definícií vedie k tomu, že údaje sa nedajú porovnať. V dôsledku týchto rozdielnych definícií sa zozbierané údaje líšia od štátu k štátu. Navyše iba 24 členských štátov dokázalo dodať rodovo špecifické údaje. V záujme lepšieho posúdenia rodového rozmeru obchodovania s ľuďmi by členské štáty mali zhromažďovať rodovo rozlíšené a špecifické údaje.

Prevencia

Prevencia má z hľadiska riešenia problematiky obchodovania s ľuďmi zásadný význam. Členské štáty musia v prvom rade zaručiť, že urobia maximum pre to, aby sa ľudia nestávali obeťami.
Riziko stať sa obeťou obchodovania by znížili iniciatívy zamerané na riešene rodovej nerovnosti a posilnenie postavenia žien a dievčat (a marginalizovaných skupín). V tejto súvislosti by pomohli aj programy vzdelávania a posilňovania postavenia. Navyše Komisia by mala predložiť legislatívny návrh na riešenie násilia páchaného na ženách, ako to už predtým požadoval Parlament.
Mnohé členské štáty vedú kampane na zvyšovanie povedomia širšej populácie o rizikách obchodovania s ľuďmi. Nato, aby boli účinné, však musia byť cielené. Napríklad niektoré členské štáty využívajú proaktívnejšie preventívne opatrenia, ako sú semináre zacielené na osobitné skupiny obyvateľstva, ktoré sú náchylnejšie stať sa obeťami obchodovania, a na ľudí, ktorí s nimi pracujú. Cielené akcie na školách by mohli pomôcť ochrániť detské obete. Okrem toho by sa do rozvoja iniciatív zameraných na prevenciu mali zapojiť najrelevantnejšie zainteresované strany. Preto by členské štáty mali koncipovať uvedené iniciatívy spolu so sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a obeťami obchodovania, pričom by mali využívať najlepšie postupy.

Identifikácia obetí

Podľa smernice majú členské štáty povinnosť zriadiť systémy skorého odhaľovania obetí, ich identifikácie a poskytovania pomoci. Identifikácia obetí je však stále problematickou časťou boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Dôvody sú rôzne. Existuje síce množstvo iniciatív a projektov pomoci pri identifikácii obetí, ktoré financuje Komisia, v skutočnosti však možno badať medzery vo vykonávaní, ktoré poukazujú na nedostatočnú politickú vôľu. Prepájanie problematiky obchodovania s ľuďmi s ďalšími vysoko politickými otázkami, ako je migrácia či prílev utečencov, spochybňuje dosiahnutý pokrok a ďalej ohrozuje ľudí, u ktorých existuje riziko, že sa môžu stať obeťami obchodovania s ľuďmi.
Podľa článku 9 smernice sú členské štáty povinné zabezpečiť vhodnú odbornú prípravu osôb, útvarov alebo služieb zodpovedných za vyšetrovanie alebo stíhanie obchodovania s ľuďmi. Táto povinnosť sa očividne neuplatňuje dôsledne vo všetkých členských štátoch. Programy odbornej prípravy by sa mali ďalej rozšíriť, aby zahŕňali ďalších relevantných odborníkov, okrem iného aj policajných príslušníkov, sudcov; úradníkov so súdnou právomocou, právnikov, zdravotných pracovníkov v prvej línii a sociálnych pracovníkov. Táto odborná príprava by sa mala zameriavať na odhaľovanie obetí, s osobitným zreteľom na ich zraniteľnosť a osobitné potreby vrátane rodovo špecifických potrieb. Postupy identifikácie, ktoré sa opierajú výlučne o „kontrolné zoznamy“ ukazovateľov, nezohľadňujú rôznorodé skúsenosti obetí obchodovania s ľuďmi a ich rôzne dôsledky. Univerzálny prístup je príliš zjednodušený a nevenuje pozornosť niektorým najzraniteľnejším obetiam.
Komisia vydala množstvo verejne dostupných publikácií s cieľom zvýšiť povedomie o týchto problémoch v špecifických profesiách, ako sú konzulárne a diplomatické služby. Tieto publikácie by sa mali rozpracovať tak, aby zahŕňali aj ďalšie profesie, a mali by sa viac rozširovať.
Obrovský význam majú aj osvetové iniciatívy zamerané na širokú verejnosť, pretože často vládne mylné presvedčenie, že v našom najbližšom okolí k obchodovaniu s ľuďmi nemôže dôjsť. Osveta týkajúca sa problematiky obchodovania s ľuďmi má význam tak pre cieľové krajiny, ako aj pre krajiny pôvodu. V krajinách pôvodu môže osveta zabrániť obchodovaniu, no v cieľových krajinách môže pomôcť určiť, kde končia obete obchodovania.

Pomoc obetiam

Podľa smernice by sa osobe mala poskytnúť pomoc a podpora ihneď, ako sa ukáže náznak, že môže byť obeťou obchodovania s ľuďmi, a bez ohľadu na jej ochotu alebo neochotu vystupovať ako svedok. Takéto služby by mali zohľadňovať rodový rozmer a brať do úvahy, že rôzne rodové skupiny majú rôznu potrebu pomoci (keďže sa stretajú s rôznymi druhmi obchodovania s ľuďmi).
Podľa štúdie Komisie o rodovom rozmere obchodovania s ľuďmi hrozí obetiam obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania v porovnaní s inými druhmi obchodovania rodovo špecifická ujma, a táto skutočnosť by sa preto mala zohľadňovať v rámci služieb a pomoci poskytovanej obetiam.
Zo štúdie, ktorá sa v roku 2014 uskutočnila v Rakúsku, prekvapivo vyplýva, že v otázke prístupu k službám bývajú mužské obete v porovnaní so ženami znevýhodňované, pretože väčšina služieb pre obete bola navrhnutá so zreteľom na ženské obete obchodovania na účely sexuálneho vykorisťovania. Štúdia tiež zistila, že mužské obete boli menej ochotné podvoliť sa pravidlám poskytovania služieb.
Bez ohľadu na rodovú príslušnosť zahŕňajú služby pre obete uvedené v smernici ubytovanie, materiálnu pomoc, zdravotnú starostlivosť vrátane psychologickej pomoci, poradenstva a informácií a prekladateľské a tlmočnícke služby. Obete s osobitnými potrebami by mali dostať dodatočnú pomoc. Podobne aj obete, ktoré majú nárok na právne poradenstvo a zastupovanie, a to aj na účely uplatňovania si nároku na odškodné. V prípade, že obete nemajú finančné prostriedky, by táto pomoc mala byť bezplatná. Vzhľadom na povahu obchodovania s ľuďmi je nepravdepodobné, že by obete mali prostriedky na zaplatenie si takejto služby, preto by sa mala poskytovať bezplatne.
Náležité služby a spravodlivé zaobchádzanie s obeťami tiež slúži ako prevencia, pretože obete, ktorým sa dostáva dostatočnej podpory, sa lepšie dokážu zotaviť zo zažitej traumy a opätovne sa začleniť do hospodárstva a spoločnosti, pomáhať pri stíhaní, zvyšovať povedomie verejnosti a tvorcov politiky a navyše je menšia pravdepodobnosť, že by sa znovu stali obeťami obchodovania s ľuďmi.

11.4.2016

STANOVISKO VÝBORU PRE OBČIANSKE SLOBODY, SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ VECI

pre Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

o uplatňovaní smernice 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania z rodového hľadiska
(2015/2118(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Malin Björk

NÁVRHY

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci vyzýva Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV,

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,

– so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z roku 1979 (CEDAW),

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),

– so zreteľom na Pekinskú deklaráciu a akčnú platformu prijaté 15. septembra 1995 na štvrtej Svetovej konferencii o ženách a na následné záverečné dokumenty prijaté na mimoriadnych zasadnutiach OSN Peking + 5, Peking + 10 a Peking + 15, ako aj na hodnotiacej konferencii Peking + 20,

– so zreteľom na článok 5 Charty základných práv Európskej únie,

A. keďže počas trojročného obdobia (2010 – 2012) sa so 69 % registrovaných obetí

obchodovania s ľuďmi obchodovalo na účely sexuálneho vykorisťovania, s 19 % na účely nútenej práce a s 12 % na účely iných foriem vykorisťovania, ako napríklad odoberanie orgánov alebo trestná činnosť; keďže 67 % registrovaných obetí obchodovania s ľuďmi za toto obdobie tvoria ženy, 17 % muži, 13 % dievčatá a 3 % chlapci, a to vrátane transrodových osôb; keďže proti rôznym formám obchodovania s ľuďmi sa musí bojovať prostredníctvom osobitných a prispôsobených opatrení politiky;

B. keďže podľa spoločného komentára OSN k smernici EÚ – Prístup založený na ľudských právach (2011) viacero agentúr OSN pripomína, že treba brať na vedomie obchodovanie s mužmi aj so ženami a zaoberať sa podobnými aj odlišnými skúsenosťami žien a mužov v súvislosti so zraniteľnosťou a násilím;

C. keďže obchodovanie s ľuďmi je moderným druhom otroctva, ktoré v spoločnosti založenej na dodržiavaní ľudských práv vrátane rodovej rovnosti nemožno tolerovať; keďže obchodovanie s ľuďmi má nadnárodný charakter; keďže na účinný boj proti tomuto druhu organizovanej trestnej činnosti je potrebný európsky prístup, pokiaľ ide o sledovanie tohto javu i koordináciu reakcií naň;

D. keďže podľa smernice 2011/36/EÚ sa za trestné činy považujú tieto úmyselné skutky: zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násilia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou; keďže iniciatívna správa, na ktorej sa toto stanovisko zakladá, sa obmedzuje len na analýzu vykonávania smernice 2011/36/EÚ;

E. keďže účinné úsilie v boji proti obchodovaniu s ľuďmi musí byť zamerané na hlavné príčiny tohto obchodovania a s ním spojené podporné a odrádzajúce faktory vrátane znižovania dopytu a využívania služieb zahŕňajúcich obete obchodovania s ľuďmi;

F. keďže dopyt po ženách, dievčatách, mužoch a chlapcoch v odvetví prostitúcie je rozhodujúcim motivačným faktorom obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania; keďže dopyt po lacnej pracovnej sile a neschopnosť dodržiavať pracovné práva sú motivačnými faktormi obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania;

G. keďže medzi smernicami 2004/81/ES a 2009/52/ES a smernicou 2011/36/EÚ existujú rozpory brániace obetiam obchodovania s ľuďmi v prístupe k náležitej a nepodmienenej podpore a pomoci, pokiaľ ide o ich účasť na právnom konaní;

H. keďže identifikácia obetí je aj naďalej náročná a keďže v záujme pomoci obetiam obchodovania a v záujme stíhania a usvedčovania obchodníkov s ľuďmi je nutné posilniť podporu a ochranu obetí vrátane práva obete zákonne sa usadiť a pracovať v členskom štáte, do ktorého bola obeť predaná, a tiež zlepšovať ich prístup k spravodlivosti a odškodneniu;

I. keďže vykorisťovanie iných osôb na účely sexuálnych predstavení by sa malo považovať za obchodovanie s ľuďmi;

J. keďže nové technológie a internet môžu uľahčiť nábor obetí, reklamu a predaj služieb spojených s obchodovaním s ľuďmi v celosvetovom meradle;

K. keďže účinné úsilie zamerané na boj proti obchodovaniu s ľuďmi si vyžaduje silný akčný rámec s integrovaným prierezovým pohľadom, pokiaľ ide o obete, ktorý bude zahŕňať napríklad hľadiská rodu a zdravotného postihnutia, a keďže treba venovať osobitnú pozornosť ľuďom žijúcim v extrémne chudobe a zraniteľným skupinám, ako sú Rómovia, osoby so zdravotným postihnutím, lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne osoby (LGBTI), pracovníci v domácnosti, pracovníci bez dokladov, žiadatelia o azyl, utečenci a deti vrátane maloletých bez sprievodu;

L. keďže ženy a deti môžu byť nútené do výmeny sexu za ochranu, aby prežili, aby mohli pokračovať vo svojej migračnej ceste a aby dostali základné potraviny; keďže sex v záujme prežitia je často priamym následkom nedostatkov v oblasti pomoci, zlyhania systémov registrácie, odlúčenia rodín a absencie bezpečných a zákonných spôsobov vstupu do EÚ;

1. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zabezpečili, že vykonávanie smernice 2011/36/EÚ bude vychádzať z integrovaného a holistického prístupu založeného na ľudských právach s dôrazom na pomoc obetiam, ich podporu a ochranu;

2. zdôrazňuje, že prevádzanie migrantov a obchodovanie s ľuďmi sú odlišné javy, ale často sa prekrývajú a treba ich riešiť jednotným spôsobom; pripomína úlohu agentúr a sietí EÚ pri včasnej identifikácii obetí na hraniciach EÚ i v boji proti obchodovaniu s ľuďmi; trvá preto na potrebe lepšej výmeny najlepších postupov a primeranej odbornej prípravy pracovníkov orgánov presadzovania práva v oblasti obchodovania s ľuďmi s dôrazom na rodový rozmer a osobitné potreby predaných žien, detí a iných zraniteľných skupín s cieľom zabezpečiť, aby zapojené osoby plne pochopili jav, s ktorým sa snažia bojovať, a vedeli, ako ho rozpoznať v ranom štádiu, a na potrebe väčšej spolupráce medzi Europolom, Eurojustom, vnútroštátnymi orgánmi a tretími krajinami, ako aj prostredníctvom využívania Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS), aby sa predchádzalo všetkým formám obchodovania s ľuďmi vrátane sexuálneho vykorisťovania v EÚ a bojovalo proti nim;

3. vyzýva členské štáty, aby spolupracovali na lepšom vypracúvaní usmernení, pokiaľ ide o identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré by pri tejto úlohe pomáhali konzulárnym službám a pohraničnej stráži;

4. vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť zraniteľným skupinám, kam prirodzene patria deti; opakuje, že členské štáty musia pri posudzovaní zraniteľnosti obete brať do úvahy chudobu, rod, zdravotné postihnutie, tehotenstvo, zdravotný stav, postavenie migranta a príslušnosť k etnickej menšine;

5. domnieva sa, že treba viac zohľadňovať situáciu transrodových obetí, ktoré sa pre svoju rodovú identitu často stretávajú s diskrimináciou, so stigmatizáciou a s hrozbami násilia; zastáva názor, že transrodové osoby by sa mali považovať za zraniteľnú skupinu, pretože im obzvlášť hrozí riziko, že padnú do rúk obchodníkov s ľuďmi, ktorí sa snažia zneužiť ich zúfalstvo; domnieva sa, že tento faktor zraniteľnosti by mali členské štáty brať do úvahy pri vykonávaní individuálnych posúdení rizika, aby sa zaistilo, že obete obchodovania s ľuďmi dostanú vhodnú ochranu a starostlivosť; vyzýva členské štáty, aby

pre úradníkov, v prípade ktorých je pravdepodobné, že sa dostanú do kontaktu s obeťami alebo možnými obeťami obchodovania s ľuďmi, zabezpečili vhodnú odbornú prípravu týkajúcu sa osobitostí transrodových obetí tak, aby ich boli schopní aktívnejšie identifikovať a prispôsobovať služby pomoci ich potrebám;

6. vyzýva členské štáty, aby bojovali proti beztrestnosti, kriminalizovali obchodovanie s ľuďmi a zaistili, že páchatelia budú postavení pred súd a že sa sprísnia tresty; naliehа preto na členské štáty, aby ratifikovali všetky príslušné medzinárodné nástroje, dohody a právne záväzky vrátane Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, vďaka čomu bude snaha o boj proti obchodovaniu s ľuďmi účinnejšia, koordinovanejšia a súdržnejšia;

7. vyzýva členské štáty a medzivládne organizácie, aby zabezpečili, že ich intervencie budú zamerané na faktory, ktoré zvyšujú zraniteľnosť voči obchodovaniu s ľuďmi, vrátane nerovnosti, chudoby a všetkých foriem diskriminácie;

8. vyzýva členské štáty, aby urýchlili úplné a správne presadzovanie smernice 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania;

9. vyzýva členské štáty, aby zaviedli dôrazné trestné postihy za zločiny obchodovania s ľuďmi, moderné otroctvo a vykorisťovanie a aby medzi trestné činy zaradili vedomé využívanie služieb obetí obchodovania s ľuďmi vrátane obetí obchodovania na účely prostitúcie, zneužívanie prostitúcie iných osôb alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť či odoberanie orgánov; poukazuje na nízky počet stíhaní a usvedčení za trestný čin obchodovania s ľuďmi na vnútroštátnej úrovni;

10. požaduje, aby Europol a vnútroštátne policajné zložky priradili vyššiu prioritu stíhaniu tých, ktorí umožňujú obchodovanie s ľuďmi, a vyčlenili naň viac prostriedkov, pričom budú venovať osobitnú pozornosť zvyšovaniu informovanosti policajných zložiek i širokej verejnosti o nových formách obchodovania s ľuďmi;

11. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby vypracovali konkrétne opatrenia na zníženie dopytu po ženách, dievčatách, mužoch a chlapcoch na účely prostitúcie ako kľúčovú stratégiu na prechádzanie obchodovania s ľuďmi a jeho obmedzovanie; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali článok 18 ods. 4 smernice 2011/36/EÚ, a Komisiu, aby podala správu o výsledku;

12. zdôrazňuje, že kumulatívny vplyv rôznych typov diskriminácie na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity spôsobuje, že LGBTI osoby sú mimoriadne zraniteľné, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby sa zaoberali špecifickými potrebami LGBTI osôb; žiada Komisiu, aby v tejto súvislosti podporila výmenu najlepších postupov;

13. žiada členské štáty, aby zriadili horúce linky, na ktoré by obete obchodovania s ľuďmi a zneužívania mohli volať s cieľom požiadať o pomoc a poradenstvo; konštatuje, že takéto horúce linky sa už osvedčili v iných oblastiach, ako napríklad radikalizácia a únosy detí;

14. vyzýva členské štáty, aby sprístupnili právnu pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi

nielen v trestných konaniach, ale aj v občianskych, pracovnoprávnych alebo imigračných/azylových konaniach, na ktorých sa zúčastňujú;

15. zdôrazňuje, že nútené manželstvo možno vnímať ako formu obchodovania s ľuďmi, ak je jeho súčasťou vykorisťovanie obete, a vyzýva všetky členské štáty, aby tento rozmer zahrnuli; zdôrazňuje, že vykorisťovanie môže byť sexuálne (znásilnenie medzi manželmi, nútená prostitúcia alebo pornografia) či ekonomické (domáce práce alebo nútené žobranie) a že nútené manželstvo môže byť konečným cieľom obchodovania (predanie obete ako manželky alebo uzavretie manželstva pod nátlakom); kladie dôraz na to, že pre orgány je náročné odhaliť takéto obchodovanie, pretože k nemu dochádza v súkromí; vyzýva členské štáty, aby pre tieto obete zabezpečili náležité služby, čo sa týka poskytnutia útočiska; vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti posilnila výmenu najlepších postupov;

16. vyjadruje znepokojenie nad rozširujúcim sa javom nazývaným sexuálny grooming; poukazuje na to, že obete sú často v stave emocionálnej závislosti, čo sťažuje vyšetrovanie, pretože je komplikovanejšie ich identifikovať ako obete obchodovania s ľuďmi a často odmietajú vypovedať proti páchateľom; vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti posilnila výmenu najlepších postupov; vyzýva členské štáty, aby pre tieto obete zabezpečili osobitné útočisko a zaistili, že orgány presadzovania práva a súdne orgány uznajú ich postavenie obetí, a to predovšetkým pokiaľ ide o maloletých, s cieľom zabrániť ich stigmatizácii z dôvodu „deviantného správania“;

17. žiada EÚ a členské štáty, aby posilnili regionálnu spoluprácu v oblasti obchodovania s ľuďmi na známych trasách, ako napríklad z východu do EÚ, a to prostredníctvom využívania nástroja stability a pretrvávajúcej zodpovednosti kandidátskych krajín;

18. zdôrazňuje, že mnohým obetiam sexuálneho vykorisťovania sa podávajú omamné látky s cieľom udržať ich v stave fyzickej a psychickej závislosti; vyzýva preto členské štáty, aby zabezpečili špecializované podporné programy pre tieto obete a uznali tento aspekt ako priťažujúcu okolnosť pri svojej trestnoprávnej reakcii na obchodovanie s ľuďmi;

19. žiada členské štáty a EÚ, aby zhromažďovali a vymieňali si spoľahlivé a podrobné informácie o obchodovaní s ľuďmi;

20. pripomína, že podľa nariadenia (EÚ) 2015/2219 o Agentúre Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) by mal CEPOL prostredníctvom svojich činností odbornej prípravy podporovať všeobecné dodržiavanie a pochopenie základných práv v oblasti presadzovania práva, napríklad práv, podpory a ochrany obetí vrátane zabezpečenia práv obetí rodovo motivovaného násilia; zdôrazňuje význam týchto ustanovení v rámci obchodovania s ľuďmi vzhľadom na zraniteľnosť obetí a vyzýva agentúru CEPOL, aby v plnej miere zohľadnila tento rozmer pri rozvoji každej budúcej odbornej prípravy;

21. vyzýva členské štáty, aby bojovali proti obchodovaniu s ľuďmi prostredníctvom ostrých zásahov proti jednotlivcom využívajúcim internet a sociálne siete na nábor a vykorisťovanie osôb;

22. pripomína, že v smernici 2011/36/EÚ sa zakazuje kriminalizácia obetí obchodovania s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby vzhľadom na cezhraničný a vnútroúniový charakter

obchodovania s ľuďmi v plnej miere vykonávali články 11 až 17 smernice 2011/36/EÚ týkajúce sa ochrany a podpory obetí obchodovania s ľuďmi (najmä prostredníctvom zvýšenia počtu útočísk pre obete a posilnenia programov na reintegráciu obetí do spoločnosti) a aby v plnej miere vykonávali smernicu 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, s cieľom zaistiť súdržnosť a náležitú podporu a pomoc, a to aj pokiaľ ide o právo na pobyt a prístup na trh práce v členskom štáte, do ktorého bola obeť predaná; zdôrazňuje, že tieto ustanovenia by nemali byť podmienené tým, že obete podajú žalobu alebo budú spolupracovať na vyšetrovaní trestného činu; vyzýva Komisiu, aby posilnila výmenu najlepších postupov v oblasti ochrany obetí;

23. vyzýva členské štáty, aby kriticky posúdili svoju registráciu utečencov a príslušné služby a štruktúry starostlivosti, pretože členovia tejto skupiny, najmä maloletí bez sprievodu, sú veľmi náchylní stať sa obeťou vykorisťovania zo strany zločineckých gangov a následného obchodovania s ľuďmi;

24. pripomína, že podľa Europolu zmizlo v roku 2015 po príchode do EÚ približne 10 000 detí bez sprievodu a že tieto deti sa mohli stať obeťami obchodovania s ľuďmi a mohli byť vystavené všetkým druhom vykorisťovania a zneužívania; žiada členské štáty, aby v plnej miere vykonávali azylový balík a aby registrovali deti hneď po ich príchode s cieľom zaistiť ich začlenenie do systémov na ochranu detí; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili výmenu informácií s cieľom lepšie chrániť migrujúce deti v Európe;

25. vyzýva všetky členské štáty, aby účinne zaručili práva obetí, najmä tým, že im poskytnú prístup k právnej pomoci a zastupovaniu, psychologickej a lekárskej pomoci, informáciám o ich právach na pomoc a zdravotnú starostlivosť vrátane práva obetí sexuálneho vykorisťovania na umelé prerušenie tehotenstva a o ich právach na prístup k spravodlivosti a na právneho zástupcu, ako aj na akékoľvek možné odškodnenie a možný prístup k programom na ochranu svedkov; pripomína, že v smernici 2012/29/EÚ sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a že vykonávanie smernice 2011/36/EÚ by sa malo analyzovať s ohľadom na ustanovenia smernice 2012/29/EÚ; poznamenáva, že je možné zaviesť aj osobitné opatrenia na ochranu obetí pred ďalšou viktimizáciou a traumou počas vyšetrovania a súdneho konania;

26. zdôrazňuje, že kľúčový význam pre účinný boj proti obchodovaniu s ľuďmi má prevencia, pokiaľ ide o prijímanie vhodných opatrení, ako je vzdelávanie a odborná príprava, s cieľom odrádzať od dopytu a znižovať ho, a tiež informačné kampane a kampane zamerané na zvyšovanie povedomia, okrem iného o modernom otroctve, a výskumné a vzdelávacie programy zamerané na zníženie rizika, že sa ľudia stanú obeťami obchodovania; žiada preto Komisiu a členské štáty, aby podnikli cielené kroky na odrádzanie od dopytu po obchodovaní s ľuďmi; žiada tiež členské štáty, aby zaviedli prísnejšie tresty pre mnohých zamestnávateľov a prenajímateľov, ktorí uľahčujú obchodovanie s ľuďmi tým, že jednotlivcov ďalej vykorisťujú; žiada, aby členské štáty a orgány na presadzovanie práva zároveň posilnili spoluprácu s pracovnými, so sociálnymi, zdravotnými a s bezpečnostnými inšpektormi, a tiež inšpektormi v oblasti rybolovu;

27. vyzýva Komisiu, aby vyhodnotila účinnosť spolupráce medzi členskými štátmi a Europolom v rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi; zdôrazňuje význam systematickej

výmeny údajov a prispievania všetkých členských štátov do európskych databáz používaných na tento účel vrátane databáz Europolu Focal Point Phoenix a Focal Point Twins; zdôrazňuje, že je potrebné, aby mali príslušníci pohraničnej a pobrežnej stráže prístup k databázam Europolu;

28. vyzýva Komisiu, aby s ohľadom na smernicu 2011/36/EÚ hlbšie preskúmala úlohu internetu, sociálnych sietí a nových technológií v obchodovaní s ľuďmi, najmä so zreteľom na sexuálne vykorisťovanie na pornografických stránkach a na stránkach ponúkajúcich sexuálne predstavenia online;

29. vyzýva Europol a členské štáty, aby posilnili svoje aktivity v boji proti osobám vykonávajúcim nábor či už aktívnym prístupom alebo na základe svedectva obete v súlade s článkom 9 smernice 2011/36/EÚ; zdôrazňuje, že osoby vykonávajúce nábor používajú rôzne cesty vrátane sociálnych sietí a internetových stránok (online náborové agentúry); vyzýva Komisiu, aby rozšírila mandát jednotky EÚ pre nahlasovanie internetového obsahu (IRU), ktorú zriadil Europol, v rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi;

30. žiada Komisiu, aby vytvorila privilegované partnerstvo s veľkými internetovými spoločnosťami a aby náležite informovala Parlament;

31. žiada lepšie vykonávanie a monitorovanie článku 8 smernice 2011/36/EÚ tak, aby sa zabezpečilo nestíhanie obetí obchodovania s ľuďmi a neuplatňovanie sankcií či trestov voči nim, a zdôrazňuje, že táto úprava zahŕňa neuplatňovanie sankcií či trestov voči osobám vykonávajúcim prostitúciu a nepotrestanie neoprávneného vstupu do krajín tranzitu či určenia alebo pobytu v týchto krajinách;

32. zdôrazňuje význam „sledovania peňazí“ ako kľúčovej stratégie na vyšetrovanie a stíhanie sietí organizovanej trestnej činnosti, ktoré profitujú z obchodovania s ľuďmi, a žiada, aby Europol a Eurojust posilnili svoje kapacity v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby úzko spolupracovali s Europolom a medzi sebou s cieľom vyšetrovať finančné aspekty a pranie špinavých peňazí v prípadoch obchodovania s ľuďmi; zdôrazňuje, že členské štáty by mali posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o zmrazenie a zhabanie majetku jednotlivcov zapojených do obchodovania s ľuďmi, pretože takýto postup by mohol byť účinným prostriedkom na zmenu obchodovania s ľuďmi z „nízkorizikového a vysoko výnosného“ podnikania na „vysokorizikové a málo výnosné“; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby efektívnejšie využívali všetky dostupné existujúce nástroje, napríklad vzájomné uznávanie rozsudkov súdu, spoločné vyšetrovacie tímy a európsky vyšetrovací príkaz; domnieva sa, že zhabaný majetok osôb usvedčených z trestného činu obchodovania s ľuďmi by sa mal použiť na podporu a odškodnenie obetí obchodovania s ľuďmi; takisto poznamenáva, že obrovské finančné prostriedky získané prostredníctvom obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania sa využívajú na financovanie iných druhov závažnej trestnej činnosti;

33. domnieva sa, že by sa mal rozšíriť článok 11 ods. 5 smernice 2011/36/EÚ tak, aby zahŕňal pomoc zameranú na budúcu integráciu (štúdium jazyka, oboznámenie sa s kultúrou a spoločenstvom atď.), ak okolnosti umožnia obetiam požiadať o povolenie na pobyt;

34. trvá na tom, že je potrebné, aby členské štáty posilnili svoju policajnú a justičnú spoluprácu, najmä prostredníctvom Europolu a Eurojustu, vrátane výmeny informácií a boja proti náboru osôb online na účely obchodovania s ľuďmi;

35 žiada členské štáty, aby bezodkladne vykonávali smernicu 2011/36/EÚ, ako aj všetky ďalšie príslušné právne rámce týkajúce sa obchodovania s ľuďmi; naliehavo vyzýva Komisiu, aby podnikla právne kroky proti členským štátom, ktoré svoje povinnosti zanedbávajú;

36. zdôrazňuje, že mimovládne organizácie a jednotlivci, ktorí sa zaoberajú ochranou obetí obchodovania s ľuďmi a pomocou pre tieto obete, by nemali niesť zodpovednosť za žiaden trestný čin;

37. vyzýva členské štáty, aby prostredníctvom informačných kampaní robili medzi svojimi občanmi osvetu o obchodovaní s ľuďmi a o identifikácii obetí; žiada členské štáty a EÚ, aby nasmerovali financovanie na mimovládne organizácie podporujúce obete obchodovania s ľuďmi;

38. žiada Komisiu, aby preskúmala, ako rôzne prístupy k prostitúcii vo vnútroštátnych právnych predpisoch ovplyvňujú obchodovanie s ľuďmi;

39. vyzýva EÚ, aby venovala pozornosť novým formám obchodovania s ľuďmi a ich vykorisťovania vrátane reprodukčného vykorisťovania a obchodovania s novonarodenými deťmi a aby tieto nové formy zviditeľňovala;

40. požaduje jednotný prístup k stíhaniu trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a tiež to, aby členské štáty zintenzívnili svoje vyšetrovanie a trestné stíhanie; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby rozšírili cezhraničnú spoluprácu a spoluprácu s príslušnými agentúrami EÚ;

41. vyzýva členské štáty, aby do svojich smerníc proti obchodovaniu s ľuďmi zahrnuli zásadu nevyhostenia, a to podľa vzoru protokolu OSN o obchodovaní s ľuďmi a dohovoru Rady Európy o obchodovaní s ľuďmi, ako aj v súlade s povinnosťami štátov vyplývajúcimi z medzinárodného utečeneckého práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv;

42. pripomína, že pre včasnú identifikáciu možných obetí a predchádzanie trestnej činnosti je rozhodujúca odborná príprava pracovníkov v praxi a úradníkov; vyzýva preto členské štáty, aby v plnej miere uplatňovali článok 18 ods. 3 smernice 2011/36/EÚ a aby si vymieňali najlepšie postupy;

43. vyzýva Komisiu, aby posúdila potrebu zrevidovať mandát budúcej Európskej prokuratúry s cieľom zaradiť po jej zriadení medzi jej právomoci boj proti obchodovaniu s ľuďmi;

44. žiada EÚ, aby prostredníctvom Eurostatu poskytla odhad počtu obetí obchodovania s ľuďmi, či už registrovaných alebo neregistrovaných, na základe všeobecného vzorca, ktorý používajú organizácie ako Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC) a Medzinárodná organizácia práce (MOP);

45. požaduje intenzívnejšiu spoluprácu s online platformami na projektoch zameraných na zvyšovanie informovanosti o rizikách, keď je určitá osoba vybraná ako cieľ a najme sa prostredníctvom internetu a sociálnych sietí;

46. domnieva sa, že migranti, najmä deti, sú mimoriadne náchylní stať sa obeťami

obchodovania s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili spoluprácu, a to aj v hotspotoch, pri identifikácii potenciálnych obetí a v boji proti obchodníkom s ľuďmi a prevádzačom; v tejto súvislosti pripomína povinnosť členských štátov venovať osobitnú pozornosť detským obetiam obchodovania s ľuďmi vrátane maloletých bez sprievodu prichádzajúcich z tretích krajín a poskytovať osobitnú ochranu deťom v trestnom konaní, pričom záujem dieťaťa sa musí vždy považovať za prvoradý (články 13, 14, 15 a 16);

47. nabáda EÚ a členské štáty, aby preskúmali najnovšie trendy a formy obchodovania s ľuďmi vrátane vplyvu, ktorý by súčasná migračná kríza mohla mať na obchodovanie s ľuďmi, s cieľom primerane a cielene reagovať na nový vývoj;

48. domnieva sa, že bezpečné a zákonné spôsoby vstupu do EÚ by znížili zraniteľnosť a obmedzili obchodovanie s ľuďmi;

49. oceňuje prácu koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý zodpovedá za lepšiu koordináciu a súdržnosť medzi inštitúciami EÚ, agentúrami EÚ, členskými štátmi a medzinárodnými subjektmi a za rozvíjanie existujúcich a vypracúvanie nových politík EÚ zameraných na riešenie problému obchodovania s ľuďmi; zastáva však názor, že v záujme zrýchlenia reakcie EÚ na obchodovanie s ľuďmi by sa mandát koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi mohol rozšíriť.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	7.4.2016
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 31 –: 1 0: 18
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jan Philipp Albrecht, Malin Björk, Michał Boni, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Monika Flašíková Beňová, Kinga Gál, Sylvie Guillaume, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Sophia in ‘t Veld, Eva Joly, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Timothy Kirkhope, Barbara Kudrycka, Kashetu Kyenge, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Claude Moraes, Péter Niedermüller, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Csaba Sógor, Traian Ungureanu, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Laura Agea, Carlos Coelho, Anna Maria Corazza Bildt, Pál Csáky, Miriam Dalli, Daniel Dalton, Gérard Deprez, Anna Hedh, Jean Lambert, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Morten Helveg Petersen, Emil Radev, Barbara Spinelli, Jaromír Štětina, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Petras Auštrevičius, Herbert Dorfmann, José Inácio Faria, Eugen Freund, David McAllister, Marita Ulvskog

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	19.4.2016
Výsledok záverečného hlasovania	+: 26 –: 0 0: 6
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Jana Žitňanská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Rosa Estaràs Ferragut, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Evelyn Regner, Marc Tarabella
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Julia Reid, Marco Zanni

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

26	+
ALDE	Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
EFDD	Marco Zanni
GUE/NGL	Malin Björk, Kostadinka Kuneva, João Pimenta Lopes
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Rosa Estaràs Ferragut, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Constance Le Grip, Elisabeth Köstinger, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Terry Reintke, Jordi Sebastià, Ernest Urtasun

0	-

6	0
ECR	Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
EFDD	Julia Reid
PPE	Marijana Petir, Michaela Šojdrová, Anna Záborská

Vysvetlenie použitých znakov:
+ : za
- : proti
0 : zdržali sa